

Vlaams
Parlement

stuk **867** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 5 januari 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met het UNESCO-verdrag
betreffende de bescherming en de bevordering
van de diversiteit van cultuuruitingen,
en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	17
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	21
Advies van de Raad voor Cultuur	25
Advies van de Raad van State	29
Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen	41
Ontwerp van decreet	55
Bijlagen: – Nederlandse vertaling van het verdrag	61
– Engelse tekst van het verdrag	79

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Ontstaan van het verdrag

1.1. *Achtergrond*

In het kader van de Organisatie van de Verenigde Naties (VN) voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO) is het verdrag betreffende de bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen (verder ook: ‘het verdrag betreffende de diversiteit van cultuuruitingen’) aangenomen. Het vertrekpunt van dit verdrag lag echter bij een andere internationale organisatie, namelijk de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Verschillende lidstaten van de WTO wilden de toenemende liberalisering een halt toeroepen voor culturele goederen en diensten. Zij wilden immers dat het voeren van een eigen cultuurbeleid, bijvoorbeeld het toekennen van subsidies en het opleggen van quota, ook in de toekomst mogelijk blijft.

In het kader van de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT) wordt voor sommige culturele goederen een uitzondering voorzien. In het kader van de algemene overeenkomst over handel in diensten (General Agreement on Trade in Services, GATS) hebben de lidstaten van de WTO voor sommige domeinen uitzonderingen bekomen op bepaalde principes. Voor de audiovisuele sector bijvoorbeeld genieten veel lidstaten, waaronder de Europese Unie (EU), een uitzondering op het principe van de meest begunstigde natie (dit wordt ook wel het MFN-principe genoemd). Dit principe is het beginsel van non-discriminatie dat aan alle leden verplicht om alle andere leden onmiddellijk de meest begunstigde behandeling te verlenen die zij aan één handelspartner toekennen.

Vóór de inwerkingtreding van de GATS (1994) hadden de leden de mogelijkheid om vrijstellingen te bekomen voor deze clausule. Deze vrijstellingen moeten in principe vijfjaarlijks onderzocht worden en zijn in principe maar geldig voor tien jaar.

Binnen de GATS moest dan ook een oplossing gevonden worden om de specificiteit van de culturele diensten te benadrukken, namelijk een permanente vrijwaring voor culturele diensten. Aangezien het binnen het kader van de WTO niet mogelijk leek om een dergelijke regeling uit te werken, heeft men het forum verplaatst naar de UNESCO. Dat een groot aantal leden zowel binnen het kader van de WTO als in het kader van de UNESCO dezelfde zijn, kwam daarbij goed van pas.

In de schoot van de UNESCO spreekt men ook niet meer van culturele exceptie maar van culturele diversiteit.

Het hanteren van een sterk defensief en soms zelfs agressief concept zoals culturele exceptie, maakte het bijzonder moeilijk partners te vinden in een strijd voor een nationaal cultuurbeleid tegen een internationaal beleid dienaangaande. Een consensus werd gevonden in het verdedigen van de culturele diversiteit. Het begrip ‘culturele diversiteit’ biedt het voordeel dat het meer aspecten dekt dan louter het economische aspect van diversiteit in het aanbod van culturele goederen en diensten. Zo wijst culturele diversiteit ook op de diversiteit van culturele identiteit van elk volk¹. Het vertrekpunt in het kader van de WTO, dat een duidelijk omlinnende en louter economische inhoud had, kreeg zo binnen de UNESCO een veel complexere invulling.

¹ Parafrasering uit een artikel van prof. Caroline Pauwels, expert.

1.2. *Het UNESCO-kader*

Het engagement van de UNESCO inzake culturele diversiteit is reeds terug te vinden in de oprichtingsakte van de UNESCO. Die akte bepaalt onder meer dat de UNESCO de bescherming en de promotie van de diversiteit tussen culturen moet verzekeren en dat zij aanbevelingen doet voor de uitwerking van internationale akkoorden die zij nuttig acht om het vrij verkeer van geschreven ideeën en ideeën in beeldvorm te vergemakkelijken.

Om die doelstellingen te verwezenlijken heeft de UNESCO al inspanningen geleverd. Dat gebeurde enerzijds door de uitwerking van definities van de verschillende concepten en anderzijds door de uitwerking van normatieve instrumenten, teneinde een politiek en juridisch kader te scheppen dat aanvaardbaar is voor de internationale gemeenschap.

Een van die beleidsmatige instrumenten is de universele verklaring van de UNESCO over de culturele diversiteit die op 2 november 2001 samen met een actieplan aangenomen werd tijdens de Algemene Conferentie van de UNESCO. In die universele verklaring – die slechts een morele en politieke verbintenis is voor de onderschrijvende leden – wordt culturele diversiteit voor het eerst erkend als zijnde ‘the common heritage of humanity’. De UNESCO neemt het engagement op zich om haar normatieve actie en de sensibilisering over deze materie verder te zetten. Het actieplan voorziet dat de UNESCO de reflectie over de opportuniteit van een internationaal juridisch bindend instrument voor culturele diversiteit, zal aanmoedigen.

In oktober 2003 nam de Algemene Conferentie van de UNESCO unaniem het initiatief om te onderhandelen over een verdrag betreffende de bescherming van de diversiteit van culturele inhoud en artistieke expressie². Er werd geopteerd voor dat thema aangezien de diversiteit van culturele inhoud en artistieke expressie bijzonder in het gedrang komt door de mondialisering. Bovendien was er nog geen adequaat internationaal verdrag.

De voormalige directeur-generaal Matsuura van de UNESCO riep vijftien onafhankelijke experts samen om suggesties of adviezen uit te werken. Die onafhankelijke experts vergaderden tussen december 2003 en mei 2004 en zij stelden een ontwerptekst op die door de directeur-generaal bezorgd werd aan de lidstaten.

In september 2004 begonnen de onderhandelingen over een voorontwerp van verdrag. Naast onafhankelijke experts werden ook experts van de lidstaten uitgenodigd. De directeur-generaal van de UNESCO consulteerde zelf een aantal internationale organisaties zoals de Wereldorganisatie voor de Intellectuele Eigendom (WIPO), de Conferentie van de Verenigde Naties voor Handel en Ontwikkeling (UNCTAD) en de WTO.

Tussen september 2004 en juni 2005 vonden drie onderhandelingsessies plaats. Hun werkzaamheden resulteerden in een herzien ontwerp van verdrag. In september 2005 nam de Uitvoerende Raad van de UNESCO een besluit aan waarbij de goedkeuring van het verdrag tijdens de Algemene Conferentie van oktober 2005 aanbevolen werd.

Het verdrag werd op 20 oktober 2005 aangenomen tijdens de 33ste zitting van de Algemene Conferentie. Deze goedkeuring staat gelijk met een ondertekening.

2. Vlaanderen en de diversiteit van cultuuruitingen

Het thema culturele diversiteit in het algemeen en het verdrag betreffende de diversiteit van cultuuruitingen in het bijzonder, zijn een belangrijke beleidsdoelstelling van de Vlaamse overheid. Het regeerakkoord 2004-2009 vermeldde bijvoorbeeld dat Vlaanderen op een actieve wijze zou meewerken aan de totstandkoming van het UNESCO-verdrag. Dezelfde idee is hernomen in de beleidsnota voor dezelfde regeerperiode.

² De term ‘culturele inhoud en artistieke expressie’ werd in een latere fase vervangen door ‘cultuuruitingen’.

Naar aanleiding van de start van de internationale onderhandelingen in het kader van de UNESCO besloot de Vlaamse Regering op 7 januari 2005 een Vlaamse Werkgroep Culturele Diversiteit (WG CD) op te richten met als opdracht de Vlaamse bijdrage daartoe te coördineren. Die werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van alle ministers en alle departementen en werd voorgezeten door de vertegenwoordigers van de ministers respectievelijk bevoegd voor het cultuurbeleid en het buitenlands beleid. Deze werkgroep werkte ook actief mee aan de verdragsonderhandelingen.

De beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2009-2014 vermeldt dat onze taal en cultuur slechts kunnen gedijen in een wereld die openstaat voor de diversiteit van cultuuruitingen. Samen met gelijkgestemde partijen zal de Vlaamse Regering daarom een punt blijven maken van het respect van culturele verscheidenheid.

Het verdrag is uitermate belangrijk voor Vlaanderen in de mate dat de bepalingen ervan het recht erkent van staten om een eigen cultuurbeleid te blijven voeren. De uitdaging zal ook voor Vlaanderen erin bestaan om in de toekomst de doelstellingen die geformuleerd zijn in het verdrag, uit te dragen en gewicht te geven in andere internationale fora waaronder de WTO. Enkele doelstellingen houden verband met ontwikkelingsamenwerking of liever samenwerkingsontwikkeling. Deze doelstellingen zullen voor de cultuurminister een leidraad zijn in het samenwerkingsontwikkelingsbeleid.

De Vlaamse overheid benadrukt wel dat dit verdrag niet kan raken aan de institutionele organisatie van het federale België, inclusief de indeling van het Belgische grondgebied in taalgebieden en het territorialiteitsbeginsel, noch aan de grondwettelijke en wettelijke bevoegdheidsverdeling in de Belgische federatie en evenmin aan de bevoegdheden van het Grondwettelijk Hof inzake de toetsing van interne rechtsnormen aan de Grondwet.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

In de preambule wijst men op het belang van de culturele diversiteit die behoort tot het gemeenschappelijke erfgoed van de mensheid en tot ieders voordeel moet gekoesterd en bewaard worden. Culturele diversiteit wordt beschouwd als een noodzakelijke voorwaarde voor vrede en veiligheid en een belangrijk element voor de verwezenlijking van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.

Er wordt onderstreept dat cultuur een strategisch element is in het ontwikkelingsbeleid en een belangrijke factor vormt voor de sociale cohesie in het algemeen en voor de verbetering van de status en de rol van de vrouw in het bijzonder. De vitaliteit van de culturen is voor iedereen van belang, ook voor mensen die tot minderheden behoren en voor autochtone volkeren.

De opstellers van het verdrag zijn zich bewust van het feit dat aan de UNESCO een specifiek mandaat toevertrouwd is om het respect voor de diversiteit van de culturen te verzekeren en aanbevelingen te doen voor de internationale akkoorden die zij nuttig acht om het vrije verkeer van ideeën via woord en beeld te bevorderen.

I. Doelstellingen en leidende beginselen

Artikel 1 geeft de doelstellingen van het verdrag aan:

- de diversiteit van cultuuruitingen beschermen en bevorderen;
- de voorwaarden scheppen opdat culturen zich kunnen ontplooien en vrij met elkaar kunnen omgaan;
- de dialoog tussen culturen aanmoedigen om meer intense en evenwichtige uitwisselingen op cultureel vlak te verzekeren zodat zij het intercultureel respect en een vredescultuur ten goede komen;

- de interculturaliteit stimuleren om de culturele wisselwerking te ontwikkelen en op die manier bruggen tussen volkeren te slaan;
- het respect voor de diversiteit van cultuuruitingen en de waarde van die diversiteit bevorderen;
- nogmaals het belang bevestigen van het verband tussen cultuur en ontwikkeling voor alle landen en voor de ontwikkelingslanden in het bijzonder, en maatregelen aanmoedigen met het oog op de erkenning van de werkelijke waarde van dat verband;
- de specifieke aard erkennen van culturele activiteiten, goederen en diensten als dragers van identiteiten, waarden en betekenissen;
- nogmaals het soevereine recht van de staten bevestigen om een beleid te voeren dat zij passend achten voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;
- de internationale samenwerking en solidariteit versterken teneinde de capaciteiten te verhogen van de ontwikkelingslanden om de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen.

Artikel 2 formuleert de leidende beginselen:

- respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden: niemand mag zich op de verdragsbepalingen beroepen om de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te schenden of hun strekking te beperken;
- soevereiniteit: de staten hebben het recht soevereine maatregelen te nemen en een beleid te voeren ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op hun grondgebied;
- gelijkwaardigheid van en gelijk respect voor alle culturen met inbegrip van die van personen die tot minderheden behoren en van autochtone volkeren;
- internationale solidariteit en samenwerking zodat alle landen en vooral de ontwikkelingslanden middelen kunnen creëren en versterken die nodig zijn voor hun cultuuruiting met inbegrip van hun cultuurindustrie;
- complementariteit van de economische en culturele aspecten van ontwikkeling;
- duurzame ontwikkeling: bescherming, bevordering en behoud van culturele diversiteit zijn essentiële voorwaarden voor een duurzame ontwikkeling;
- billijke toegang tot een rijk en gediversifieerd scala van cultuuruitingen en de toegang van de culturen tot de middelen om zich uit te drukken en hun uitingen te verspreiden;
- openheid en evenwicht.

II. Toepassingsgebied

Artikel 3 stelt dat het verdrag van toepassing is op de maatregelen en het beleid van de partijen met betrekking tot de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen.

III. Definities

Artikel 4 geeft een omschrijving van:

- culturele diversiteit: de veelheid aan vormen waardoor de culturen van groepen en samenlevingen tot uiting komen; die uitingen worden binnen en tussen de groepen en samenlevingen overgebracht; culturele diversiteit komt ook tot uiting via de verschillende wijzen om cultuuruitingen te scheppen, te produceren, te verspreiden, te distribueren en te genieten;
- culturele inhoud: de symbolische betekenis, de artistieke dimensie en de culturele waarden waaraan culturele identiteiten ten grondslag liggen of die deze tot uiting brengen;
- cultuuruitingen: uitingen die het resultaat zijn van de creativiteit van individuen, groepen en samenlevingen en die een culturele inhoud hebben;

- culturele activiteiten, goederen en diensten: activiteiten, goederen en diensten die gezien hun specifieke aard, aanwending of doel, vorm geven aan cultuuruitingen of die overbrengen, ongeacht hun commerciële waarde; culturele activiteiten kunnen een doel op zich zijn maar zij kunnen ook bijdragen tot de productie van culturele goederen en diensten;
- cultuurindustrie: de industrie die culturele goederen of diensten produceert of distribueert;
- cultuurbeleid en culturele maatregelen: het beleid en de maatregelen op lokaal, nationaal, regionaal of internationaal vlak, ongeacht of zij op de eigenlijke cultuur toegespitst zijn dan wel of zij bedoeld zijn om een rechtstreekse uitwerking te hebben op cultuuruitingen;
- bescherming: het nemen van maatregelen met het oog op het behoud, de vrijwaring en de versterking van de diversiteit van cultuuruitingen;
- interculturaliteit: het bestaan van en de billijke wisselwerking tussen culturen alsook de mogelijkheid om via dialoog en wederzijds respect tot gezamenlijke cultuuruitingen te komen.

IV. Rechten en verplichtingen van de partijen

Artikel 5 geeft de algemene regel aan: de partijen bevestigen hun soevereine recht om hun eigen cultuurbeleid te bepalen en uit te voeren en om maatregelen te nemen ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen en ter versterking van de internationale samenwerking teneinde de doelstellingen van het verdrag te verwezenlijken. Het beleid en de maatregelen moeten in overeenstemming zijn met het verdrag.

Artikel 6 geeft een overzicht van de rechten van de partijen op nationaal vlak; zij kunnen volgende maatregelen nemen:

- regelgeving ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;
- maatregelen die de nationale culturele activiteiten, goederen en diensten passende kansen bieden om hun plaats te vinden wat betreft hun schepping, productie, verspreiding, distributie en genot, met inbegrip van maatregelen met betrekking tot de gebruikte taal;
- maatregelen die de onafhankelijke nationale cultuurindustrie en de activiteiten van de informele sector effectieve toegang geven tot de middelen om culturele activiteiten, goederen en diensten te produceren, te verspreiden en te distribueren;
- maatregelen om financiële overheidssteun toe te kennen;
- maatregelen om non-profitorganisaties, overheids- en privé-instellingen, kunstenaars en andere professionals uit de cultuursector aan te moedigen om de vrije uitwisseling en het vrije verkeer van ideeën en cultuuruitingen en van culturele activiteiten, goederen en diensten te ontwikkelen en te bevorderen, en hun creativiteit en ondernemingsgeest te stimuleren;
- maatregelen om openbare instellingen op te richten en te ondersteunen;
- maatregelen om kunstenaars en andere betrokkenen aan te moedigen en te steunen;
- maatregelen ter bevordering van de diversiteit van de media.

Volgens artikel 7 streven de partijen ernaar om de omstandigheden te scheppen die personen en maatschappelijke groepen ertoe aanzetten om:

- hun eigen cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden, te distribueren en er toegang toe te krijgen; er moet daarbij rekening gehouden worden met de specifieke omstandigheden en behoeften van vrouwen en diverse groepen zoals minderheden en autochtonen;
- toegang te hebben tot diverse cultuuruitingen uit eigen land of het buitenland.

De partijen erkennen de belangrijke bijdrage van kunstenaars en personen die bij het scheppingsproces betrokken zijn en van culturele gemeenschappen en organisaties die hen in hun werk steunen.

De Vlaamse overheid herhaalt bij deze verdragsbepaling dat dit verdrag niet kan raken aan de institutionele organisatie van het federale België, inclusief de indeling van het Belgische grondgebied in taalgebieden en het territorialiteitsbeginsel, noch aan de grondwettelijke en wettelijke bevoegdheidsverdeling in de Belgische federatie en evenmin aan de bevoegdheden van het Grondwettelijk Hof inzake de toetsing van interne rechtsnormen aan de Grondwet.

De Regering zal dan ook het Vlaamse standpunt blijven naar voor brengen en verdedigen dat de doorwerking van dit verdrag in de Vlaamse en federale rechtsorde uitsluitend interstatelijk is.

Artikel 8 stelt dat een partij maatregelen kan nemen wanneer zij van oordeel is dat cultuuruitingen gevaar lopen te verdwijnen, bedreigd zijn of dringend moeten gevrijwaard worden; zij brengt daarover verslag uit bij het Intergouvernementeel Comité.

Artikel 9 bepaalt dat de partijen informatie uitwisselen en voldoende transparantie aan de dag leggen: zij bezorgen om de vier jaar een verslag aan de UNESCO, wijzen een contactpunt aan dat bevoegd is voor de uitwisseling van informatie en delen informatie mee.

Artikel 10 belicht de rol van de partijen op het vlak van voorlichting en bewustmaking van het publiek: zij wijzen op het belang van de diversiteit van cultuuruitingen door het opzetten van voorlichtings- en bewustmakingsprogramma's, zij werken samen met andere partijen en organisaties en zij zetten zich in om creativiteit aan te moedigen en productiecapaciteiten te versterken.

Volgens artikel 11 erkennen de partijen de essentiële rol van het maatschappelijke middenveld en moedigen zij dat middenveld aan om actief te participeren.

Artikel 12 gaat over de bevordering van internationale samenwerking om gunstige voorwaarden te scheppen voor de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, teneinde:

- de dialoog over het cultuurbeleid en culturele aangelegenheden te bevorderen;
- de strategische en beheerscapaciteiten van de overheidssector in de openbare cultuurinstellingen te versterken;
- de partnerschappen met en tussen het maatschappelijke middenveld, niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en de privésector te versterken;
- de aanwending van nieuwe technologieën te bevorderen en partnerschappen aan te moedigen;
- het sluiten van coproducties en codistributieovereenkomsten aan te moedigen.

Artikel 13 bepaalt dat de partijen streven naar de integratie van cultuur in hun ontwikkelingsbeleid om gunstige voorwaarden te scheppen voor duurzame ontwikkeling.

Artikel 14 stelt dat de partijen zich beijveren om de samenwerking met het oog op duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding te steunen, in het bijzonder wat betreft de specifieke behoeften van de ontwikkelingslanden, teneinde het ontluiten van een dynamische culturele sector te bevorderen door:

- de versterking van de cultuurindustrie van de ontwikkelingslanden;
- de versterking van de capaciteiten door uitwisseling van informatie, ervaring en deskundigen en door opleiding van human resources in ontwikkelingslanden;
- overdracht van technologie en knowhow door de invoering van passende incentives;
- financiële steun door de oprichting van een Internationaal Fonds voor culturele diversiteit, de toekenning van passende publieke ontwikkelingshulp en andere vormen van financiële hulp.

Volgens artikel 15 stimuleren de partijen de ontwikkeling van partnerschappen die tot doel hebben samen te werken met ontwikkelingslanden aan de versterking van hun capaciteit

om de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen. Die partnerschappen zullen de nadruk leggen op de verdere ontwikkeling van infrastructuur, human resources en beleidsmaatregelen, alsook op de uitwisseling van culturele activiteiten, goederen en diensten.

Artikel 16 stelt dat de ontwikkelde landen de culturele uitwisselingen met de ontwikkelingslanden moeten bevorderen door hun kunstenaars, cultuurbeoefenaars en culturele goederen en diensten door middel van een passend institutioneel en juridisch kader een voorkeursbehandeling te geven.

Artikel 17 geeft aan dat de partijen moeten samenwerken in geval van een ernstige bedreiging van cultuuruitingen.

Artikel 18 gaat over de oprichting van een Internationaal Fonds voor culturele diversiteit dat bestaat uit deposito's overeenkomstig het financiële reglement van de UNESCO. De middelen van het fonds komen uit vrijwillige bijdragen van de partijen, fondsen die toegewezen zijn door de Algemene Conferentie van de UNESCO, stortingen, giften of legaten van andere staten, organisaties en programma's van de VN, instellingen of privépersonen, de verschuldigde rente op de middelen van het fonds, de opbrengst van inzamelingen en ontvangsten van manifestaties en alle andere middelen die het reglement toestaat.

Het Intergouvernementeel Comité beslist over de aanwending van de middelen op grond van de richtsnoeren van de Conferentie van de partijen. Het kan voor algemene of specifieke doelstellingen in verband met welomschreven projecten bijdragen en andere vormen van steun aanvaarden.

Aan de bijdragen mogen geen politieke, economische of andere voorwaarden verbonden zijn. De partijen streven ernaar om regelmatig vrijwillige bijdragen te storten voor de uitvoering van het verdrag.

Artikel 19 behandelt de uitwisseling, analyse en verspreiding van informatie. De partijen wisselen informatie en deskundigheid op het vlak van gegevensverzameling en statistieken uit terwijl de UNESCO het verzamelen, de analyse en de verspreiding van de informatie bevordert door gebruik te maken van de bestaande mechanismen van het secretariaat. De UNESCO creëert en actualiseert een gegevensbank. Zij besteedt ook bijzondere aandacht aan de versterking van de capaciteit en de deskundigheid van de partijen die om bijstand vragen.

V. Verhouding tot andere internationale akten

Artikel 20 stelt dat de partijen hun verplichtingen te goeder trouw moeten nakomen. Zonder het verdrag aan andere verdragen ondergeschikt te maken, bevorderen zij de wederzijdse ondersteuning van het verdrag en andere verdragen waarbij zij partij zijn, en houden zij bij de interpretatie en de toepassing van andere verdragen of bij het aangaan van andere internationale verplichtingen, rekening met de relevante bepalingen van het verdrag. Niets in het verdrag mag geïnterpreteerd worden als een wijziging van de rechten en verplichtingen van de partijen krachtens andere verdragen.

Volgens artikel 21 verbinden de partijen zich ertoe de verwezenlijking van de doelstellingen en beginselen van het verdrag op andere internationale fora te bevorderen. Indien nodig plegen zij overleg.

VI. Organen van het verdrag

De Conferentie van de partijen (artikel 22) is het plenaire en hoogste orgaan. Zij komt om de twee jaar in gewone zitting bijeen, zo mogelijk in het kader van de Algemene Conferentie van de UNESCO. Zij kan ook in buitengewone zitting bijeenkomen wanneer zij

daartoe beslist of wanneer het Intergouvernementeel Comité van minstens een derde van de partijen een verzoek ontvangt. De Conferentie stelt haar huishoudelijk reglement vast, zij verkiest de leden van het Intergouvernementeel Comité, ontvangt en bespreekt de verslagen van de partijen, keurt de operationele richtsnoeren goed en neemt alle nodige maatregelen voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het verdrag.

Het Intergouvernementeel Comité voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen (artikel 23) telt vertegenwoordigers van achttien partijen die voor vier jaar door de Conferentie van de partijen verkozen worden. Het aantal leden wordt op 24 gebracht zodra 50 staten partij zijn bij het verdrag. De verkiezing van de leden is gebaseerd op de beginselen van een billijke geografische spreiding en roulatie. Het Intergouvernementeel Comité komt eenmaal per jaar bijeen. Het staat onder toezicht van de Conferentie van de partijen, volgt haar richtsnoeren op en is haar rekenschap verschuldigd.

Het Intergouvernementeel Comité staat in voor:

- de bevordering van de verwezenlijking van de doelstellingen van het verdrag en de stimulering en de verzekering van de follow-up van de tenuitvoerlegging;
- het opstellen van de operationele richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging en de toepassing van de bepalingen van het verdrag, dit op verzoek van de Conferentie van de partijen, aan wie het Comité die richtsnoeren ter goedkeuring voorlegt;
- het doorsturen van de verslagen van de partijen met opmerkingen en een samenvatting naar de Conferentie van de partijen;
- het doen van passende aanbevelingen;
- het instellen van raadplegingsprocedures en -mechanismen om de verwezenlijking van de doelstellingen en de beginselen van het verdrag in andere internationale fora te bevorderen;
- het uitvoeren van taken op verzoek van de Conferentie van de partijen.

Het Intergouvernementeel Comité kan overheids- en privéorganen of natuurlijke personen uitnodigen op zijn vergaderingen. Het stelt zijn huishoudelijk reglement vast en legt het ter goedkeuring voor aan de Conferentie van de partijen.

Het secretariaat van de UNESCO zorgt voor bijstand. Het stelt de documentatie van de Conferentie van de partijen en van het Intergouvernementeel Comité samen, stelt de ontwerpagenda van hun vergaderingen op, helpt hun beslissingen uit te voeren en brengt er verslag over uit (artikel 24).

VII. Slotbepalingen

Artikel 25 behandelt de regeling van geschillen. Wanneer de partijen door overleg een geschil niet kunnen oplossen, doen zij een beroep op de bijstand of de bemiddeling van een derde. Wanneer dan nog geen oplossing gevonden is, kan één van de partijen een beroep doen op de verzoeningsprocedure die in de bijlage bij het verdrag beschreven wordt. De partijen overwegen te goeder trouw het voorstel van de verzoeningscommissie voor de regeling van het geschil. Elke partij kan bij de neerlegging van haar akte verklaren dat zij de verzoeningsprocedure niet erkent. Die verklaring kan steeds ingetrokken worden door middel van kennisgeving aan de directeur-generaal van de UNESCO.

Artikel 26 bepaalt dat het verdrag onderworpen is aan bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding door de lidstaten van de UNESCO, overeenkomstig hun respectieve grondwettelijke procedures. De akten worden gedeponereerd bij de directeur-generaal van de UNESCO.

Artikel 27 gaat over de toetreding van staten die geen lid zijn van de UNESCO, maar wel van de VN of van een van haar gespecialiseerde instellingen en die door de Algemene Conferentie uitgenodigd worden. Toetreding is ook mogelijk voor gebieden die een door

de VN erkende volledige interne autonomie genieten, maar niet volledig onafhankelijk zijn en die bevoegd zijn voor de aangelegenheden die in het verdrag geregeld worden en voor het sluiten van verdragen. Ook organisaties voor regionale economische integratie kunnen toetreden.

Artikel 28 stelt dat elke partij een contactpunt aanwijst.

Volgens artikel 29 treedt het verdrag in werking drie maanden na de datum waarop de dertigste akte van bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding neergelegd is. Voor alle andere partijen treedt het in werking drie maanden na de neerlegging van de akte. Een akte die door een organisatie voor regionale economische integratie neergelegd wordt, wordt niet meegeteld.

Artikel 30 geldt voor partijen met een federaal of niet-unitair grondwettelijk stelsel. Indien de toepassing van de bepalingen behoort tot de bevoegdheid van de federale of centrale wetgevende macht, heeft de federale of centrale regering dezelfde verplichtingen als de partijen die geen federale staat zijn. Indien de toepassing behoort tot de bevoegdheid van de samenstellende delen die krachtens het grondwettelijk stelsel van de federatie niet gehouden zijn wetgevingsmaatregelen te nemen, brengt de federale overheid die bepalingen ter kennis van de bevoegde overheden van de samenstellende delen.

Het verdrag kan volgens artikel 31 steeds opgezegd worden door een schriftelijke mededeling aan de directeur-generaal van de UNESCO. De opzegging wordt van kracht twaalf maanden na ontvangst van de mededeling. Zij wijzigt geenszins de financiële verplichtingen die de opzeggende partij moet nakomen tot de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

Artikel 32 regelt de taken van de directeur-generaal van de UNESCO, die optreedt als depositaris. Hij doet mededeling aan de lidstaten, de niet-lidstaten, de organisaties voor regionale economische integratie en de VN, van de neerlegging van de akten van bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding en van de opzeggingen.

Artikel 33 stelt dat elke partij schriftelijk amendementen kan voorstellen. De depositaris stuurt die amendementen naar alle partijen. Indien binnen zes maanden minstens de helft van de partijen positief gereageerd heeft, legt de depositaris de amendementen voor aan de Conferentie van de partijen. Zij worden aangenomen met een tweederde meerderheid van de aanwezige stemgerechtigde partijen. Daarna worden zij ter bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding voorgelegd aan de partijen. Zij treden in werking drie maanden na de neerlegging van de akten door twee derden van de partijen.

Bovenvermelde procedure is niet van toepassing op de amendering op artikel 23 betreffende het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité. Die amendementen treden in werking op het ogenblik van hun aanneming.

Artikel 34 geeft de talen aan waarin het verdrag opgesteld is en artikel 35 bepaalt dat het verdrag geregistreerd wordt bij het secretariaat van de VN.

Bijlage

In de bijlage wordt de verzoeningsprocedure beschreven. De verzoeningscommissie bestaat uit vijf leden tenzij de partijen daar anders over beslissen. Elke betrokken partij wijst twee leden aan. De voorzitter wordt door de aangewezen leden in onderling akkoord gekozen. Bij een geschil tussen meer dan twee partijen, wijzen de partijen met dezelfde belangen hun leden in onderlinge overeenstemming aan. Wanneer minstens twee partijen onafhankelijke belangen hebben of het er niet over eens zijn of zij dezelfde belangen hebben, wijzen zij hun leden afzonderlijk aan. De verzoeningscommissie beslist bij meerder-

heid van de stemmen. Zij stelt haar eigen procedure vast tenzij de betrokken partijen daar anders over beslissen. Bij onenigheid over de bevoegdheid beslist de commissie of zij al dan niet bevoegd is.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengde aard van het verdrag en de status van de procedures

Tijdens zijn vergadering van 17 januari 2006 heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter (bevoegdheidsuitoefening van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten) vastgelegd. De ICBB heeft op 17 mei 2006 die beslissing bekrachtigd.

De Europese Unie (EU) is ook gedeeltelijk bevoegd voor de toepassing van dit verdrag. Er is een verdragsbepaling opgenomen (artikel 27) die toelaat dat de EG, thans de EU, toetreedt tot het verdrag. Op 18 mei 2006 heeft de Raad van Ministers van de EU de beslissing aangenomen die haar toetreding mogelijk maakt. Op 18 december 2006 legde de EU haar toetredingsakte neer bij het secretariaat van UNESCO.

Op 12 augustus 2010 diende de Tsjechische Republiek als 26ste lidstaat van de EU er zijn toetredingsakte in. Sindsdien zijn dus alle EU-lidstaten gebonden door dit verdrag, met uitzondering van België. In België hebben alle deelstaten ingestemd met het verdrag, behalve Vlaanderen. De federale overheid bereidt haar instemmingsprocedure voor.

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

Gelet op het belang van het verdrag voor het cultuurbeleid van de Vlaamse Gemeenschap en in overeenstemming met de doelstellingen van het Pact van Vilvoorde sloot de SERV zich op 4 oktober 2006 aan bij het ontwerp van regeringsbeslissing.

3. Advies van de Raad voor Cultuur

De Raad voor Cultuur verwijst in zijn advies van 7 november 2006 naar het advies dat hij op 27 oktober 2005 uitbracht met als titel 'Het culturele (in) Europa: bewust omgaan met diversiteit'. In dat advies pleit de Raad voor een Vlaams cultuurbeleid dat de maatschappelijke mogelijkheden van de culturele diversiteit ten volle benut. De Raad situeert culturele diversiteit als een diversiteit tussen, in en uit individuen en groepen. De Raad sluit daarmee expliciet aan bij de principes van en verbanden tussen culturele diversiteit en basisrechten, democratie, dialoog en ontwikkeling, zoals die aan de grondslag liggen van het verdrag. De Raad onderschrijft ook het belang van het verdrag voor Vlaanderen in de mate dat het verdrag het recht erkent van staten om een eigen cultuurbeleid te blijven voeren.

4. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht advies uit op 17 april 2007 (referte 42.515/3).

De Raad van State formuleert een opmerking over artikel 33 van het verdrag dat de voorwaarden regelt waaronder amendementen goedgekeurd worden en in werking treden. In het algemeen doet dit artikel geen problemen rijzen omdat alle eventuele amendementen krachtens het derde en vierde lid van artikel 33 de normale instemmingsprocedure van verdragen volgen. Het vijfde lid bevat evenwel een afwijking. Het luidt als volgt: "De in leden 3 en 4 vastgestelde procedure is niet van toepassing op de amendementen op artikel 23 betreffende het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité. Deze amendementen treden in werking op het ogenblik van hun aanneming."

De Raad van State adviseert om een bijkomend artikel aan het ontwerp van decreet toe te voegen dat luidt: "De amendementen op het verdrag, bedoeld in artikel 2, die met toepas-

sing van artikel 33, lid 5, van dit verdrag aangenomen worden, zullen volkomen gevolg hebben.”.

Het nieuwe artikel 3 is principieel nodig wegens de eventuele amendementen op het verdragsartikel 23, die via loutere aanneming door de partijen bij dit verdrag, in werking kunnen treden (verdragsartikel 33, vijfde lid). De bedoelde amendementen slaan slechts op het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité (IGC) voor de concrete toepassing van dit verdrag, zoals bepaald in artikel 23, eerste en vierde lid. Deze verdragswijziging kan dus gebeuren zonder dat zij hun interne procedures volgen, bijvoorbeeld in België en Vlaanderen via een voorafgaande parlementaire instemming. Dergelijke aanneming is meteen definitief, wat in tegenstelling staat met de goedkeuringsprocedure voor andere amendementen op het verdrag (verdragsartikel 33, derde en vierde lid). Aangezien het Vlaams Parlement de kans niet zal hebben om met zulke verdragswijziging bij decreet in te stemmen, bepaalt het nieuwe artikel 3 van het ontwerp van decreet dat het Vlaams Parlement anticiperend instemt met die eventuele wijzigingen die aangebracht zouden worden volgens de eenvoudige procedure van artikel 33, vijfde lid. Op advies van de Raad van State, voegt de Vlaamse Regering daaraan een bepaling toe die de Regering verplicht aan het Parlement die voorgestelde wijzigingen aan het verdrag ter standpuntbepaling voor te leggen, die zij wenst te steunen. De Vlaamse Regering zou het Parlement binnen een termijn van zestig dagen in kennis stellen van elk verdragsrechtelijk aangenomen ontwerp van amendement aan verdragsartikel 23 dat haar goedkeuring wegdraagt.

Inmiddels is het verdragsmatige maximum aantal leden van het IGC reeds bereikt. Na het overschrijden van de kaap van vijftig verdragspartijen is het Comité automatisch uitgebreid tot 24 leden (artikel 23, vierde lid). Dit aantal verdragspartijen werd bereikt op 16 februari 2007.

5. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

In het advies dat hij op 23 november 2010 uitbracht (advies 2010/21) pleit de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen voor een herstarten en afronden van de Vlaamse instemmingsprocedure.

De SARiV wijst erop dat het verwerpen of negeren van dit verdrag ingaat tegen de constante beleidslijn van de opeenvolgende Vlaamse regeringen om de diversiteit van cultuuruitingen te vrijwaren en te bevorderen. In het bijzonder vormde het benadrukken van de niet-commerciële waarde van culturele producten en diensten een continu beleidsvoornemen van de Vlaamse regeringen. Dat beleid is nog niet omgezet in een duidelijke actie door middel van de parlementaire instemming met dit UNESCO-verdrag, wat volgens de SARiV een coherente beleidspraktijk bemoeilijkt.

De SARiV stelt dat Vlaanderen een risico op een negatieve beeldvorming loopt, omdat België thans voorzitter is van de EU en lid is van de Uitvoerende Raad van UNESCO.

Volgens de SARiV kunnen de verwijzingen naar minderheden en inheemse volkeren gekaderd worden in een geheel van internationale verdragen die fundamentele mensenrechten bevatten. België is aan die verdragen reeds gebonden. Sommige van die verdragen zijn veel sterker geformuleerd dan dit UNESCO-verdrag. Bovendien bestaat er geen internationale definitie van de term ‘minderheid’, evenmin via dit verdrag.

Wat de vroegere intentie van de Vlaamse overheid betreft om een interpretatieve verklaring neer te leggen, merkt de SARiV op dat dit een puur politieke afweging is. Er zijn de SARiV geen gevallen bekend van nationale rechtspraak bij verdragspartners, waarin het UNESCO-verdrag ingeroepen werd door individuen of groeperingen. Hij stipt aan dat het verdrag vooral strekt tot het voeren van een cultuurbeleid door overheden.

De SARiV spoort de Vlaamse Regering aan tot een actieve betrokkenheid bij de totstandkoming van internationale verdragen, zodat eventuele Vlaamse aandachtspunten aan bod kunnen komen in het onderhandelingsproces. De SARiV acht ook een zorgvuldige communicatie over het uitblijven van de instemming aangewezen naar aanleiding van nakende evenementen over het UNESCO-verdrag en zijn toepassing.

De Vlaamse Regering onderschrijft dit advies van de SARiV. Zij maakt er volgende kanttekeningen bij.

Geen enkele bepaling in dit UNESCO-verdrag kent concrete en dus afdwingbare rechten of verplichtingen rechtstreeks toe aan andere rechtssubjecten dan aan de verdragspartijen zelf. De uitwerking van het verdrag wijst erop dat de partijen uitsluitend een interstatelijke overeenkomst beoogden die erop gericht is het cultuurbeleid van de overheden van de verdragspartijen te waarborgen.

Daarnaast zijn er beleidsmatige redenen om dit ontwerp van instemmingsdecreet thans aan het Parlement voor te leggen. Naast de tegenspraak met de jarenlange beleidsprioriteit van de Vlaamse regeringen om het openbare cultuurbeleid te ondersteunen en te promoten en de culturele uitingsvormen niet gelijk te stellen met hun puur commerciële waarde, roept het uitblijven van een Vlaams instemmingsdecreet vragen op bij andere actoren in binnen- en buitenland, des te meer omdat de Vlaamse overheid inderdaad actief deelnam aan de verdragsonderhandelingen. Er zijn weinig voorbeelden van dergelijke onderhandelingen te vinden waarin Vlaanderen méér investeerde. Op die manier dreigt Vlaanderen de indruk te wekken dat het zijn houding ten opzichte van het openbare cultuurbeleid in ongunstige zin gewijzigd heeft of dat het geen duidelijke beleidslijn in dit verband volgt, en kan de Vlaamse overheid daardoor als een moeilijk in te schatten partner beschouwd worden.

Om deze juridische en politieke redenen, verzoekt de Vlaamse Regering dat het Parlement het ontwerp van decreet tot instemming met dit UNESCO-verdrag zou goedkeuren.

6. Inwerkingtreding en internationale stand van zaken

Overeenkomstig zijn artikel 29, is het verdrag in werking getreden op 18 maart 2007, drie maanden nadat op 18 december 2006 dertien landen³ en de EU hun respectieve akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding neergelegd hadden. Daarmee werd het vereiste aantal van dertig bekrachtigingen, aanvaardingen, goedkeuringen of toetredingen bereikt. Het verdrag trad op 18 maart 2007 in werking voor die dertien landen, de 22 landen⁴ die vóór 18 december 2006 hun akte neergelegd hadden, en de EU.

Op 23 november 2010 waren 115 UNESCO-lidstaten en de EU gebonden aan dit verdrag. Nadat de Tsjechische Republiek op 12 augustus 2010 zijn toetredingsakte neergelegd had, is België de enige EU-lidstaat die nog geen verdragspartij is.

³ Finland, Oostenrijk, Frankrijk, Spanje, Zweden, Denemarken, Slovenië, Estland, Slovakije, Luxemburg, Litouwen, Malta en Bulgarije.

⁴ Canada, Mauritius, Mexico, Roemenië, Monaco, Bolivia, Djibouti, Kroatië, Togo, Wit-Rusland, Madagaskar, Burkina Faso, Moldavië, Peru, Guatemala, Senegal, Ecuador, Mali, Albanië, Kameroen, Namibië en India.

Voor alle andere partijen is het verdrag in werking getreden of treedt het in werking drie maanden na de neerlegging van de akte die hen volledig en voor onbepaalde tijd bindt.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP

**Ontwerp van decreet houdende instemming met het UNESCO-verdrag
betreffende de bescherming en de bevordering van
de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage,
opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel en de
Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme is
ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het
ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van
de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober
2005, zullen volkomen gevolg hebben.

Art. 3. De amendementen op het verdrag bedoeld in artikel 2, die met toepassing van artikel 33, lid 5, van dit verdrag aangenomen worden, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel,

Bert ANCIAUX

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid,
Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 4 oktober 2005
RVP-IT/06-002

Aan de heer Koen Jongbloet
Afdelingshoofd
Departement Internationaal Vlaanderen
Boudewijnlaan 30

1000 BRUSSEL

Betreft: Principiële goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met UNESCO-Verdrag voor de bescherming van de diversiteit van cultuuruitingen

Geachte heer,

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft de teksten van bovenvermeld ontwerpdecreet ontvangen en doorgenomen

Gelet op het belang van dit Verdrag voor het cultuurbeleid van de Vlaamse Gemeenschap en in overeenstemming met de doelstellingen van het Pact van Vilvoorde sluit de SERV zich aan bij het voorliggende ontwerp van de regeringsbeslissing.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn geweest, tekenen wij,

met vriendelijke groeten,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

kopie : minister Bourgeois

ADVIES VAN DE RAAD VOOR CULTUUR

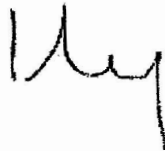
RAAD VOOR CULTUUR

Onderwerp: *Advies over het ontwerp van decreet houdende instemming met het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005.*

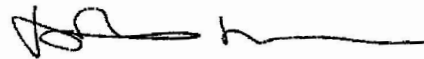
Naar aanleiding van de vraag om advies over bovenvermeld ontwerp van decreet verwijst de Raad voor Cultuur naar zijn advies van 27 oktober 2005 met als titel 'Het culturele (in) Europa: bewust omgaan met diversiteit'

Hierin pleit de raad voor een Vlaams cultuurbeleid dat de maatschappelijke mogelijkheden van de culturele diversiteit ten volle benut. In dit advies situeert de raad culturele diversiteit als een diversiteit tussen, in en uit individuen en groepen, een integraal doorgedachte diversiteit. De Raad sluit hiermee expliciet aan bij de principes van en verbanden tussen culturele diversiteit en basisrechten, democratie, dialoog en ontwikkeling, zoals die aan de grondslag liggen van dit verdrag.

De Raad voor Cultuur onderschrijft via bovenvermeld advies ook het belang van het Verdrag voor Vlaanderen in de mate dat het het recht erkent van staten om een eigen cultuurbeleid te blijven voeren.

Iris Van Riet
Secretaris Raad voor Cultuur

Bart De Baere
Voorzitter Raad voor Cultuur

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

GA

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 42.515/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 15 maart 2007 door de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005", heeft, na de zaak te hebben onderzocht op de zittingen van 3 april 2007 en 17 april 2007, op laatstvermelde datum het volgende advies gegeven:

GA

42.515/3

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ¹, alsmede van de te vervullen vormvereisten.

*
* *

BEVOEGDHEID

2. Met het voorliggende voorontwerp van decreet wordt de instemming beoogd van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest met het "UNESCO-Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen".

Dat verdrag moet worden beschouwd als een gemengd verdrag in de zin van artikel 167, § 4, van de Grondwet en artikel 92*bis*, § 4*ter*, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Er moet weliswaar van worden uitgegaan dat het voorwerp van dit verdrag in hoofdzaak valt onder de culturele aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127, § 1, eerste lid, 1°, en 130, § 1, eerste lid, 1°, van de Grondwet: het verdrag behoort dus duidelijk tot de bevoegdheid van de gemeenschappen.

Die bevoegdheid is evenwel niet exclusief.

Krachtens artikel 127, § 2, van de Grondwet hebben de decreten van de Vlaamse en de Franse Gemeenschappen immers kracht van wet respectievelijk in het Nederlandse taalgebied en in het Franse taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun activiteiten, moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere

¹Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder rechtsgrond verstaan, de overeenstemming met hogere rechtsnormen.

GA

42.515/3

gemeenschap. Daaruit volgt dat in culturele aangelegenheden de federale Staat als enige bevoegd is om de beschermings- en bevorderingsmaatregelen te nemen die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van het verdrag dat het voorwerp is van het voorliggende ontwerp, wanneer die maatregelen vereisen dat de overheid zich rechtstreeks richt tot personen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad of tot instellingen gevestigd in dat taalgebied die, wegens hun activiteiten, niet beschouwd kunnen worden uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap ².

Bovendien krijgen aangelegenheden die als culturele aangelegenheden worden beschouwd in de zeer ruime zin van het verdrag, niet noodzakelijk die kwalificatie in de zin van de artikelen 127, § 1, eerste lid, 1°, en 130, eerste lid, 1°, van de Grondwet, aangezien krachtens het tweede lid van die bepalingen en krachtens artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, intrinsiek culturele aangelegenheden die niet als zodanig worden gekwalificeerd in artikel 4 van die wet, buiten de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen. Zo bijvoorbeeld zijn aangelegenheden in verband met het cultureel erfgoed, die vallen onder datgene wat in België "monumenten en landschappen" wordt genoemd, krachtens artikel 6, § 1, I, 7°, van dezelfde bijzondere wet toegewezen

²Zie ook advies 39.360/4 van 30 november 2005 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 februari 2006 "portant assentiment à la Convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adoptée le 17 octobre 2003 et faite à Paris le 3 novembre 2003" (*Parl. St.*, Parl. Fr. Gem., 2005-2006, nr. 213/1), advies 39.760/4 van 13 februari 2006 over een voorontwerp dat geleid heeft tot decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 13 maart 2006 "zur Zustimmung zur Konvention zum Schutz des immateriellen Kulturerbes, verabschiedet in Paris, am 17. Oktober 2003" (*Parl. St.*, Parl. D. Gem., 2005-2006, nr. 51/2), advies 39.973/4 van 20 maart 2006 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 2 juni 2006 "portant assentiment à la Convention sur la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles, adoptée le 20 octobre 2005 et faite à Paris le 9 décembre 2005" (*Parl. St.*, Parl. Fr. Gem., 2005-2006, nr. 245/1), en advies 40.795/1/V van 18 juli 2006 over een voorontwerp dat geleid heeft tot decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 30 oktober 2006 "zur Zustimmung zum bereinkommen zum Schutz und zur Förderung der Vielfalt kultureller Ausdrucksformen, geschehen zu Paris am 20. Oktober 2005" (*Parl. St.*, Parl. D. Gem., 2005-2006, nr. 69/1).

GA

42.515/3

aan de gewesten ³. Het valt niet uit te sluiten dat andere culturele aangelegenheden in de zin van het verdrag niet de hoedanigheid van "culturele aangelegenheden" krijgen in de zin van de voornoemde bepalingen van de Grondwet en van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, en bijgevolg buiten de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen ⁴, terwijl ze wel onder de werkingssfeer van het verdrag vallen.

Bijgevolg zijn niet alleen de gemeenschappen bevoegd om in te stemmen met het verdrag, maar ook de federale overheid en de gewesten.

Het besluit is dan ook dat, naast het volgen van de procedures voor het sluiten van zulke verdragen die, op grond van artikel 167, § 4, van de Grondwet en artikel 92bis, § 4ter, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zijn vastgesteld in het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, ook vereist is dat aan de federale en de gewestelijke wetgevers gevraagd wordt met het verdrag in te stemmen, zulks onder meer om problemen bij de latere tenuitvoerlegging van het verdrag te voorkomen.

³Zie ook artikel 4, 4°, *in fine*, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

⁴ Dat kan evenwel niet het geval zijn voor persoonsgebonden aangelegenheden toegewezen aan de gemeenschappen, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bij de artikelen 128, § 1, 130, § 1, eerste lid, 2°, en tweede lid, 135 en 138 van de Grondwet, bij artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, bij artikel 4, § 2, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, bij het gemeenschappelijk artikel 3, 6° en 7°, van decreet II van de Franse Gemeenschap van 19 juli 1993 tot toekenning van de uitoefening van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie, en van decreet II van het Waalse Gewest van 22 juli 1993 en decreet III van de Franse Gemeenschapscommissie van 22 juli 1993 die beide hetzelfde opschrift hebben, en bij de artikelen 60, vierde lid, en 63, eerste lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen.

GA

42.515/3

3. Aangezien het voorliggende verdrag een gemengd verdrag is, kan de aanwijzing van het contactpunt dat belast is met de uitwisseling van informatie met betrekking tot dit verdrag (zie de artikelen 9 en 28 van het verdrag) alleen geschieden met instemming van elk van de overheden die in het interne recht met het verdrag moeten instemmen. Daartoe wordt best een samenwerkingsakkoord gesloten.

GA

42.515/3

ALGEMENE OPMERKINGEN

4.1. Artikel 33 van het aan de decreetgever om instemming voorgelegde verdrag, regelt de voorwaarden waaronder amendementen daarop worden goedgekeurd en in werking treden.

In het algemeen doet deze bepaling geen grondwettelijke problemen rijzen, aangezien die amendementen krachtens lid 3 van artikel 33 ter bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding aan de partijen worden voorgelegd, en ze krachtens lid 4 ervan pas na de neerlegging van de in lid 3 van dit artikel bedoelde instrumenten in werking treden voor de partijen die de amendementen op dit verdrag hebben bekrachtigd, ermee hebben ingestemd, ze hebben goedgekeurd of ertoe zijn toegetreden: dat betekent dat de amendementen na hun goedkeuring worden onderworpen aan de gemeenrechtelijke grondwettelijke procedures van elk van de lidstaten, voordat ze ten aanzien van die lidstaten in werking treden.

Lid 5 van artikel 33 bevat evenwel een afwijkende bepaling. Het luidt als volgt:

"De in de leden 3 en 4 vastgestelde procedure is niet van toepassing op de amendementen op artikel 23 betreffende het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité. Deze amendementen treden in werking op het ogenblik van hun aanneming."

4.2. Deze bepaling stelt een procedure tot wijziging van het verdrag in die ertoe kan leiden dat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest gebonden zijn door die wijzigingen zonder dat het Vlaams Parlement met die wijzigingen heeft ingestemd.

GA

42.515/3

Er kan worden aanvaard dat een parlement in bepaalde omstandigheden zijn voorafgaande instemming kan betuigen met een verdrag of met een wijziging ervan ⁵, op voorwaarde evenwel dat het parlement weet "binnen welke grenzen ze wordt verleend".

Dat is hier het geval, aangezien de vereenvoudigde amendering slechts een bijkomstig aspect van het betrokken verdrag betreft, dat betrekking heeft op een ondergeschikt procedureel aspect, en geenszins afbreuk doet aan de algemene opzet ervan.

Bijgevolg zou het Vlaams Parlement verzocht kunnen worden voorafgaandelijk in te stemmen met de amendementen bedoeld in artikel 33, lid 5, van het verdrag.

Om iedere twijfel weg te nemen omtrent de voorafgaande instemming die het Vlaams Parlement aldus zou betuigen met die amendementen, moet het ontwerp aangevuld worden met een artikel 3 in die zin, dat als volgt zou kunnen worden gesteld:

"De amendementen op het verdrag bedoeld in artikel 2, die met toepassing van artikel 33, lid 5, van dit verdrag aangenomen worden, zullen volkomen gevolg hebben."

Wat voorafgaat doet niets doet niets af aan het gegeven dat het overeenkomstig artikel 33, lid 5, van het verdrag mogelijk is dat daarin wijzigingen worden aangebracht waarmee het Vlaams Parlement, in voorkomend geval, niet kan instemmen.

Om het Vlaams Parlement in staat te stellen de Vlaamse Regering te laten weten dat het niet instemt met een bepaald amendement, zou het ontwerp aangevuld moeten worden met een bepaling die voorziet in de verplichting voor de regering om het parlement binnen een bepaalde termijn ieder ontwerp van amendement op het verdrag dat

⁵Cass., 19 maart 1981, *Arr. Cass.*, 1980-81, 808, *Pas.*, 1981, I, nr. 417, *J.T.*, 1982, 565, en noot J. VERHOEVEN; Cass., 2 mei 2002, nr. C.99.0518.N; R.v.St., afdeling wetgeving, verenigde kamers, o.m. advies 37.900/VR van 25 januari 2005 over een voorontwerp van wet "houdende instemming met de wijzigingen aan de Overeenkomst inzake de Internationale Organisatie voor Satellietcommunicatie «INTELSAT», aangenomen te Washington op 17 november 2000" (*Parl. St.*, Senaat, 2004-2005, nr. 3-1259/1, p. 32-34), en de erin aangehaalde adviezen.

GA

42.515/3

de regering zou willen steunen mede te delen, wat het parlement in staat zal stellen een standpunt in te nemen aangaande het gevolg dat daaraan moet worden gegeven.

De voorafgaande instemming met amendementen die aangenomen worden op basis van artikel 33, lid 5, van het verdrag, die uit het ontworpen decreet zou voortvloeien, houdt geen afwijking in van de verplichting die volgt uit artikel 22 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 om die wijzigingen bekend te maken in het Belgisch Staatsblad opdat ze in het interne recht gevolg kunnen hebben. Het ontbreken van een bekendmaking in het Belgisch Staatsblad zou geen bezwaar oproepen indien het verdrag, dat in het Belgisch Staatsblad zal worden bekendgemaakt, zelf de vormen had bepaald waarin die amendementen worden bekendgemaakt. Bijgevolg zullen in het Belgisch Staatsblad de amendementen moeten worden bekendgemaakt die eventueel zullen worden aangenomen op basis van artikel 33, lid 5, van het verdrag ⁶.

⁶Zie, voor een soortgelijke opmerking, o.m. het voornoemde advies 37.900/VR van 25 januari 2005 van de verenigde kamers van de afdeling wetgeving van de Raad van State, en de adviezen waarnaar daarin verwezen wordt.

GA

42.515/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. SMETS,	staatsraad, voorzitter,
	B. SEUTIN, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	H. COUSY, J. VELAERS,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. R. THIELEMANS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

J. SMETS

ADVIES
VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
INTERNATIONAAL VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

**UNESCO-CONVENTIE BETREFFENDE DE BESCHERMING
EN DE BEVORDERING VAN DE DIVERSITEIT VAN
CULTUURUITINGEN**

Advies 2010/21

23 november 2010

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen, Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel
Tel.: + 32 2 553 01 81, E-mail: sariv@iv.vlaanderen.be, <http://www.sariv.be>

INLEIDING

Op 26 oktober 2010 ontving de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: “de Raad”) van de minister-president een brief waarin hij vraagt om een advies over de UNESCO-Convention betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005 (hierna: “de Conventie” of “de UNESCO-Conventie”). De Raad heeft dit advies besproken tijdens zijn vergadering op 16 november 2010 en de leden sloten zich allen aan bij onderhavig advies.

Op 12 augustus 2010 is de Tsjechische Republiek toegetreden tot de UNESCO-Conventie.¹ Sindsdien is België de enige lidstaat van de EU die nog geen verdragspartij is bij de Conventie, en dit doordat Vlaanderen en de federale overheid² de instemmingsprocedure nog niet hebben afgerond.³ De Vlaamse Regering keurde op 11 mei 2007 het ontwerp van decreet tot instemming met deze Conventie goed. Zij diende dit ontwerp in bij het Vlaams Parlement. Daar werd het ontwerp van instemmingsdecreet in de Commissie Buitenlands Beleid op 19 juni 2007 aangenomen, doch onder voorbehoud.⁴ De Commissie stemde slechts in met de goedkeuring en de behandeling in de plenaire vergadering mits er duidelijkheid kwam over een interpretatieve verklaring die ons land zou moeten neerleggen samen met de akte tot ratificatie, betreffende de toepassing van de Conventie op individuele rechten (artikel 7 van de Conventie) in ons land. Deze eis voor een interpretatieve verklaring is gevoed door de vrees dat de Conventie zou misbruikt worden door Franstaligen om individuele rechten qua taalgebruik en andere cultuuruitingen in Vlaanderen af te dwingen. De intrafederale besprekingen over deze interpretatieve verklaring leverden geen resultaat op. Sinds 2007 is er kortom geen vooruitgang geboekt m.b.t. de Vlaamse instemming met onderhavige Conventie.

In eerdere adviezen wees de Raad reeds op de moeilijke positie van Vlaanderen in onderhavig dossier en drong hij bij de Vlaamse Regering erop aan om de goedkeuringsprocedure snel opnieuw te starten.⁵

In het eerste deel van dit advies schetst de Raad de inhoud van de UNESCO-Conventie. In het tweede deel argumenteert de Raad waarom hij voorstander is van Vlaamse instemming met de Conventie. Hij gaat tevens in op de betrokkenheid van Vlaanderen bij de totstandkoming van dergelijke verdragen en de communicatie over de UNESCO-Conventie. Ten slotte komt hij tot zijn conclusies.

¹ UNESCO, *Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions*. Paris, 20 October 2005. (05.11.2010, <http://portal.unesco.org/la/convention.asp?KO=31038&language=E>)

² Tot op heden werd voor deze Conventie geen ontwerp van instemmingswet ingediend in het federaal parlement.

³ Het Waals Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap hebben respectievelijk ingestemd met de Conventie op 8 november 2006, 30 mei 2006, 16 maart 2007, 20 april 2007 en 30 oktober 2006.

⁴ VLAAMS PARLEMENT, *Ontwerp van decreet houdende instemming met het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005. Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme*, Stuk 1224 (2006-2007) – Nr.2, 5 juli 2007.

⁵ SARIV, *Advies over de EU-Kaderovereenkomsten met Indonesië en Zuid-Korea*, Advies 2010/8, 2 juli 2008, p. 5; SARIV, *Reflectie over de Beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking en de Beleidsnota Toerisme*, Advies 2009/25, 23 november 2009, p. 8.

1. INHOUD VAN DE CONVENTIE

Op 20 oktober 2005 nam de Algemene Vergadering van de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (hierna: “UNESCO”) de Conventie betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen aan.

De bescherming van culturele diversiteit zit vervat in de opdracht van UNESCO. Voorafgaand aan de Conventie nam de VN-organisatie reeds diverse initiatieven op dit vlak, o.m. een aantal bekende verdragen over tastbaar erfgoed, zoals het Werelderfgoedverdrag van 1972 en het Verdrag ter voorkoming van de illegale uitvoer van cultuurobjecten uit 1970. UNESCO ontwikkelde tevens instrumenten m.b.t. immaterieel erfgoed, zoals het Verdrag inzake de bescherming van het immateriële erfgoed van 2001. De periode van 1988 tot 1998 werd uitgeroepen tot Werelddecennium voor Culturele Ontwikkeling en werd besloten met een actieplan dat o.m. als doel had “de culturele en taalkundige diversiteit [te] bevorderen in de informatiemaatschappij.” In 2001, het jaar van de culturele dialoog, nam UNESCO een Universele Verklaring van de Culturele Diversiteit aan. In het actieplan bij deze juridisch niet-bindende Verklaring werd expliciet de mogelijkheid geopperd om in een latere fase een juridisch bindend instrument uit te werken: “taking forward notably consideration of the advisability of an international legal instrument on cultural diversity.”⁶ De UNESCO-Conventie werd het eerste omvattende juridisch bindende volkenrechtelijk instrument dat handelt over culturele diversiteit.⁷

De belangrijkste doelstellingen van de Conventie zijn (i) het erkennen van de specifieke aard van culturele activiteiten, goederen en diensten als dragers van identiteiten, waarden en betekenissen (artikel 1(g)), en (ii) het bevestigen van het soevereine recht van de staten om een beleid en maatregelen te handhaven, goed te keuren en uit te voeren die zij passend achten voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op hun grondgebied (artikel 1(h)). Het herbevestigen van dit soevereine recht m.b.t. het voeren van een eigen cultureel beleid moet gezien worden in de context van de voortschrijdende globalisering, waarin sommige culturen onder druk komen te staan van dominante culturen. Anderzijds was er kritiek op de toenemende liberalisering voor culturele goederen en diensten binnen de Wereldhandelsorganisatie (WTO).⁸ Binnen dit kader had de Europese Gemeenschap, onder Franse druk, tevergeefs geijverd voor een “culturele exceptie”. Het debat verplaatste zich vervolgens naar de UNESCO. In tegenstelling tot de slotverklaring van de VN-Millenniumtop⁹ en de eerdere UNESCO-Verklaring inzake Culturele

⁶ UNESCO, *Universal Declaration on Cultural Diversity*, Paris, 2 November 2001. (05.11.2010, http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13179&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html)

⁷ J. WOUTERS en M. VIDAL, “International normative action for cultural diversity: the contribution of UNESCO”, in M.-C. FOBLETS, J.-F. GAUDREAU-DESBIENS en A. DUNDE RENTELN (eds.), *Cultural Diversity and the Law. State Responses from Around the World*, Brussel, Bruylant, 2010, pp. 779-790; J. WOUTERS en M. VIDAL, “UNESCO and the promotion of cultural exchange and cultural diversity”, in A.A. YUSUF (ed.), *Standard-Setting in UNESCO. Normative Action in Education, Science and Culture*, Parijs, Unesco/Nijhoff, 2007, pp. 147-168; A. SCHRAMME, *UNESCO Conventie Culturele Diversiteit: definities en toetsing aan het Vlaamse cultuurbeleid*, Steunpunt Buitenlands Beleid, Antwerpen, 2009, 8-9.

⁸ J. WOUTERS en B. DE MEESTER, “The UNESCO Convention on Cultural Diversity and WTO Law: A Case-Study in Fragmentation of International Law”, *Journal of World Trade*, 42, (2008), pp. 205-240; J. WOUTERS en B. DE MEESTER, “Cultural Diversity and the WTO: David versus Goliath?”, in H. SCHNEIDER and P. VAN DEN BOSSCHE (eds.), *Protection of Cultural Diversity from a European and International Perspective*, Antwerpen, Intersentia, 2008, pp. 85-140.

⁹ ALGEMENE VERGADERING VERENIGDE NATIES, *2005 World Summit Outcome*, A/RES/60/1, 24 oktober 2005. Zie paragraaf 14: “zich rekenschap gevend van de diversiteit van de wereld, dat alle culturen en beschavingen bijdragen tot de verrijking van de mensheid. We erkennen het belang van het respect voor en het begrip van religieuze en culturele diversiteit over heel de wereld. Met het oog op de bevordering van internationale vrede

Diversiteit van 2001 beperkt de Conventie zich in grote mate tot artistieke emanaties van culturele diversiteit en laat het een aantal elementen van culturele diversiteit, zoals religie of taal, buiten beschouwing.¹⁰

Daarnaast gaan de verdragspartijen een aantal verplichtingen aan die zij te goeder trouw moeten uitvoeren, zoals uitwisseling van informatie en transparantie (artikel 9), voorlichting en bewustmaking van het publiek (artikel 10) en de participatie van het maatschappelijk middenveld (artikel 11).¹¹

De Conventie voorziet tevens in een aantal ontwikkelingsgerelateerde bepalingen. De verdragspartijen moeten ernaar streven culturele diversiteit zowel in duurzame ontwikkelingsstrategieën (artikel 13) als in bilaterale en multilaterale ontwikkelingssamenwerking (artikel 14 en 15) te integreren. Kunstenaars en andere vakmensen uit de cultuursector en cultuurbeoefenaars, alsook hun culturele goederen en diensten, moeten een voorkeursbehandeling krijgen (artikel 16). Een Internationaal Fonds voor culturele diversiteit moet worden opgericht (artikel 18). De Conventie tracht via internationale samenwerking en solidariteit de culturele kloof tussen ontwikkelde en ontwikkelingslanden te overbruggen.¹²

Inmiddels zijn 115 staten en de Europese Unie partij bij de Conventie (stand van zaken: 5 november 2010).¹³ Op 18 maart 2007 is de Conventie in werking getreden. Voor de uitvoering van de Conventie werd een Conferentie van de Partijen opgericht die om de twee jaar samen komt. Niet toegetreden UNESCO-lidstaten kunnen slechts als waarnemers hieraan deelnemen.

2. STANDPUNTBEPALING

2.1. Een constante Vlaamse beleidslijn pro culturele diversiteit

Culturele diversiteit vormt één van de belangrijke beleidsaccenten die de opeenvolgende Vlaamse regeringen hebben uitgedragen in hun cultureel en buitenlands beleid. Opeenvolgende Vlaamse regeringen pleitten ervoor culturele goederen en diensten niet zo maar te onderwerpen aan de internationale handelsregels van de WTO voor goederen en diensten.¹⁴

In 1995 sprak de beleidsbrief “Vlaanderen internationaal” van minister-president Luc van de Brande als volgt over één van de vier grote doelstellingen van het Vlaams buitenlands beleid: “Vlaanderen wil de motor blijven zijn van een Europa waarin de culturele verscheidenheid ten volle erkend en gewaardeerd wordt.”¹⁵ De daaropvolgende regering van minister-president Patrick Dewael nam in het Vlaams Regeerakkoord “Een regering voor de Vlamingen” van juli 1999 volgende beleidsintentie

en veiligheid, nemen we de taak op ons om menselijk welzijn, vrijheid en vooruitgang overal te bevorderen, en om tolerantie, respect, dialoog en samenwerking tussen verschillende culturen, beschavingen en volkeren te bevorderen.”

¹⁰ A. SCHRAMME, o.c., 30.

¹¹ J. WOUTERS en M. VIDAL, “International Normative Action”, o.c., p. 785.

¹² Via het Unesco-trustfonds verleent Vlaanderen steun aan de bescherming en promotie van cultureel erfgoed in ontwikkelingslanden en Vlaamse partnerlanden, o.m. het archief van Nelson Mandela, de Portugese forten in Mozambique en de palmentuin in Paramaribo.

¹³ UNESCO, *Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions*. Paris, 20 October 2005. (05.11.2010, <http://portal.unesco.org/la/convention.asp?KO=31038&language=E>)

¹⁴ Zie ook SARIV, *De vrijhandelsovereenkomst tussen de EU en haar lidstaten en Zuid-Korea*, Advies 2010/16, 23 september 2010, 5.

¹⁵ L. VAN DEN BRANDE, *Beleidsbrief “Vlaanderen internationaal”*, 1995, 12.

op: “Door de mondialisering wordt ook cultuur steeds vaker geraakt door internationale multilaterale initiatieven, zoals de liberalisering van de audiovisuele sector (EU, WTO), de onderhandeling van een multilateraal investeringsakkoord (OESO, WTO), de bescherming van de intellectuele eigendomsrechten (WIPO), enz. De Vlaamse Regering antwoordt daar met een multilateraal beleid op om de specificiteit en de verscheidenheid van culturele goederen en diensten te beschermen.”¹⁶ In de beleidsnota Buitenlands Beleid 2000-2004 wees men opnieuw op een belangrijke uitdaging in de culturele sfeer: “De volledige liberalisering van deze [diensten]sector vormt echter een bedreiging voor de audiovisuele sector in de mate dat die taalgebonden diensten verstrekt. Dat heeft alles te maken met het kleinere taalgebied waartoe Vlaanderen behoort. Het betreft de risico’s met betrekking tot een algemene liberalisering van de diensten, en die verband houden met het taalgebied, de kunst en de media. Daarom pleit Vlaanderen voor de uitsluiting van culturele diensten uit de algemene WTO-regels inzake liberalisering.”¹⁷ De daaropvolgende regering van minister-president Leterme schreef in haar Regeerakkoord 2004-2009: “De Vlaamse overheid zal actief meewerken binnen de UNESCO aan de opstelling van een conceptconventie over culturele verscheidenheid.”¹⁸ Dit werd herhaald in de beleidsnota 2004-2009 van toenmalig minister voor Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme Geert Bourgeois: “Vlaanderen draagt het principe van culturele diversiteit hoog in zijn vaandel. In dit verband zal Vlaanderen binnen de UNESCO actief meewerken aan de opstelling van een kaderconventie over culturele verscheidenheid.”¹⁹ Ook de recente beleidsbrief buitenlandse beleid 2011 nam een apart onderdeel “culturele diversiteit en de internationale handelsverdragen” op.²⁰ Terzijde merkt de Raad op dat deze beleidsbrief opmerkelijk genoeg geen beleidsintentie m.b.t. de UNESCO-Conventie aankondigt, terwijl de Raad op datzelfde ogenblik een formele adviesaanvraag ontving.

Uit bovenstaand overzicht blijkt duidelijk dat over alle partijgrenzen en opeenvolgende Vlaamse Regeringen heen, duidelijk gekozen werd voor een beleid ter bescherming en bevordering van culturele diversiteit en zelfs voor een internationaal instrument terzake, als een steeds terugkerende beleidsoptie. Toch is men er nog niet in geslaagd om dit beleidsvoornemen om te zetten in een duidelijke beleidsactie d.m.v. de goedkeuring van de UNESCO-Conventie.

De Raad beklemtoont dat zulks een coherente beleidspraktijk bemoeilijkt. De Europese Unie voert de UNESCO-Conventie bijvoorbeeld reeds uit door aparte protocollen toe te voegen aan de vrijhandelsakkoorden, zodat culturele diensten en goederen worden gevrijwaard van de commerciële logica van vrijhandelsakkoorden. De Raad verwijst naar zijn recent advies over de vrijhandelsovereenkomst tussen de EU en haar lidstaten en Zuid-Korea. Bij deze vrijhandelsovereenkomst werd evenzeer een protocol culturele samenwerking toegevoegd.²¹ Vlaanderen wordt hierdoor in een moeilijke positie gebracht, nl. instemmen met een vrijhandelsakkoord dat een protocol over culturele samenwerking bevat dat uitvoering geeft aan de UNESCO-Conventie, terwijl het de Conventie zelf nog niet heeft goedgekeurd. In ditzelfde advies riep de Raad dan ook op om snel werk te maken van de goedkeuring van onderhavige Conventie om het Protocol over Culturele Samenwerking kracht bij te zetten.

¹⁶ VLAAMSE REGERING, *Een regering voor de Vlamingen*, regeerakkoord, juli 1999, 55.

¹⁷ P. DEWAELE, B. ANCIAUX en J. SAUWENS, *Beleidsnota Buitenlands Beleid 2000-2004*, 2000, 19.

¹⁸ VLAAMSE REGERING, *Vertrouwen geven – Verantwoordelijkheid nemen 2004-2009*, regeerakkoord, juli 2004, 76.

¹⁹ G. BOURGEOIS, *Beleidsnota Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking 2004-2009*, 2004, 17.

²⁰ K. PEETERS, *Beleidsbrief 2011: Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking*, VR 2010 2210 MED.0489/03, 2010, 25.

²¹ SARI, *De vrijhandelsovereenkomst tussen de EU en haar lidstaten en Zuid-Korea*, Advies 2010/16, 23 september 2010, 5.

De Raad wijst er tevens op dat Vlaanderen een rol speelde bij de totstandkoming van de Conventie. Vlaanderen heeft - samen met de andere gemeenschappen - in intrafederaal verband actief deelgenomen aan de onderhandelingen en financierde zelfs één van de UNESCO-onderhandelingsessies van experts. De Vlaamse Regering richtte op 7 januari 2005 een specifieke Vlaamse Werkgroep Culturele Diversiteit op om de Vlaamse bijdrage aan de internationale onderhandelingen te coördineren.²² Zolang België geen verdragspartij is, kan Vlaanderen deze inspanning niet valideren, o.m. doordat België niet volwaardig kan deelnemen aan de Conferentie van de Partijen.

Niet instemmen met de Conventie gaat kortom in tegen zowel de beleidslijn van opeenvolgende Vlaamse regeringen om culturele diversiteit te vrijwaren en te bevorderen, als de actieve rol die Vlaanderen heeft gespeeld ten tijde van de totstandkoming van de Conventie.

2.2. Beeldvorming van Vlaanderen in het buitenland

Doordat de Tsjechische Republiek op 12 augustus 2010 is toegetreden, is België de enige EU-lidstaat die nog ontbreekt in de lijst van verdragspartijen. Aangezien de oorzaak hiervan in de eerste plaats ligt bij het niet afronden van de Vlaamse instemmingsprocedure, loopt Vlaanderen het risico de zwarte piet te krijgen toegespeeld. De Raad is van mening dat dit risico eerder hoog is, gezien nog in 2010 een aantal belangrijke evenementen met internationale uitstraling gepland zijn. In de eerste plaats staat de stand van zaken inzake ratificatie op de agenda van het Intergouvernementeel Comité voor de bescherming en promotie van de diversiteit van cultuuruitingen dat plaats vindt van 29 november tot 3 december 2010.²³ Aangezien ons land in het kader van het Belgisch EU-voorzitterschap een speciale rol te vervullen heeft in het coördineren van het EU-standpunt in het kader van UNESCO en momenteel lid is van de Uitvoerende Raad van UNESCO, kan dit mogelijk opnieuw op pijnlijke wijze de aandacht vestigen op het ontbreken van de Belgische ratificatie.

In de tweede plaats wijst de Raad erop dat in het kader van de eerste lustrumviering de EU-Raad Cultuur waarschijnlijk aandacht zal hebben voor de UNESCO-Conventie. Deze Raad wordt in het kader van het Belgisch EU-Raadsvoorzitterschap en conform de intrafederale afspraken hieromtrent voorgezeten door de Franstalige Gemeenschap. Zij kan op dat ogenblik duidelijk maken aan alle EU-partners waar intern-Belgisch het probleem zich situeert. Het zou betreurenswaardig zijn dat precies ons land, dat thans de EU-Raad voorziet, in de focus komt te staan wegens het – als enige EU-lidstaat – niet instemmen met deze Conventie. Naar aanleiding van het lustrum wordt ook in Brussel een ministeriële conferentie georganiseerd op 8 december 2010, waarop de Directeur-Generaal van de UNESCO, mevr. Bokova, en de bevoegde EU commissarissen Vassiliou, Reding, Piebalgs en De Gucht aanwezig zullen zijn. De Franstalige Gemeenschap, in het bijzonder minister Fadila Laanan treedt als Raadsvoorzitter op als gastvrouw voor deze bijeenkomst, waarop 150 deelnemers worden verwacht met ministers uit de EU (o.m. Denemarken en Slovenië) en derde landen (waaronder o.m. China, Marokko en Burkina Faso).

Door deze evenementen loopt Vlaanderen het gevaar om op de internationale scène negatief in het daglicht te komen staan. Het risico op imagoschade is derhalve meer dan reëel. In zijn eerdere advies

²² VLAAMSE REGERING, *Nota aan de Vlaamse Regering betreffende goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met het UNESCO-Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs 20 oktober 2005*, memorie van toelichting, VR/2007/11.05/DOC.0449, 3.

²³ UNESCO INTERGOVERNMENTAL COMMITTEE FOR THE PROTECTION AND PROMOTION OF THE DIVERSITY OF CULTURAL EXPRESSIONS, *Progress of ratifications to the Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions*, working document fourth ordinary session Paris 29 November – 3 December 2010, CE/10/4.IGC/2054/4, Parijs, 25 oktober 2010.

over de beeldvorming van Vlaanderen in het buitenland riep de Raad reeds op met zorg om te gaan met deze internationale beeldvorming.²⁴ De behandeling van de Franstaligen door Vlaanderen is een weerkerende problematiek die bovendien in de internationale pers wordt opgenomen. De Raad verwijst bijvoorbeeld naar het recente rapport van het VN-Mensenrechtencomité, dat toeziet op de naleving van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (hierna: “het BUPO-verdrag”).²⁵ Naar aanleiding van dit rapport verschenen er opnieuw mediaberichten, ook in het buitenland, die de Vlaamse taalregeling (onterecht) in vraag stelden, terwijl het comité dit niet had gedaan.²⁶

2.3. Bescherming van minderheden

Aangezien de UNESCO-Conventie in verscheidene bepalingen verwijst naar de term “minderheden”²⁷, dient onderzocht of individuen, zoals Franstaligen in de Vlaamse Rand, aan de Conventie bijkomende rechten ontleen.

De Raad stelt vast dat de Conventie geen definitie bevat van de term “minderheid”. Vooralsnog bestaat er immers geen algemeen aanvaarde internationale definitie van deze term. Ook op Belgisch niveau is men in de Werkgroep opgericht door de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid, naar aanleiding van het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden, er niet in geslaagd om de term “minderheid” te definiëren.

De verwijzingen naar minderheden en inheemse volkeren in de Conventie kunnen gekaderd worden in een geheel van internationale standaarden op dat vlak - waarvan een aantal ook door België werd onderschreven -, o.m. het BUPO-Verdrag, het Verdrag inzake de rechten van het kind²⁸, het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden²⁹, enz. De verplichtingen vervat in artikel 27 van het BUPO-verdrag zijn overigens veel duidelijker en onvoorwaardelijker geformuleerd dan de verwijzingen naar minderheden in de UNESCO-Conventie. Artikel 27 leest: “In staten waar zich etnische, religieuze of linguïstische minderheden bevinden, mag aan personen die tot die minderheden behoren niet het recht worden ontzegd, in gemeenschap met de andere leden van hun groep, hun eigen cultuur te beleven, hun eigen godsdienst te belijden en in de praktijk toe te passen of zich van hun eigen taal te bedienen.” Aangezien België partij is bij het BUPO-Verdrag zijn ons land en zijn overheden reeds gebonden aan de in dit artikel neergelegde verplichtingen. De UNESCO-

²⁴ SARiV, *Beeldvorming van Vlaanderen in het buitenland*, Advies 2008/22, 1 december 2008.

²⁵ Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, opgemaakt te New York op 19 december 1966, (BS 6 juli 1983).

²⁶ Zie bv. “Discrimination envers les francophones” in *Le Temps d’Algérie*, 31.10.2010.

²⁷ Preamble 15: “OVERWEGEND dat de vitaliteit van de culturen voor iedereen van belang is, ook voor mensen die tot minderheden behoren en voor autochtone volkeren, zoals die tot uiting komt in hun vrijheid om hun traditionele cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden en te distribueren, en er toegang toe te hebben zodat zij er voor hun eigen ontwikkeling voordeel uit kunnen halen.” Artikel 2, §3: “Gelijke waardigheid van en gelijk respect voor alle culturen - De bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen impliceert de erkenning van de gelijke waardigheid van en het gelijke respect voor alle culturen, met inbegrip van die van personen die tot minderheden behoren en van autochtone volkeren.” Artikel 7: “Maatregelen ter bevordering van cultuuruitingen - 1. De partijen streven ernaar om op hun grondgebied de omstandigheden te creëren die personen en maatschappelijke groepen ertoe aanzetten: a) hun eigen cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden, te distribueren en er toegang toe te hebben, terdege rekening houdend met de specifieke omstandigheden en behoeften van vrouwen en van diverse groepen in de samenleving, met inbegrip van personen die tot een minderheid behoren en autochtone volkeren.”

²⁸ Verdrag inzake de rechten van het kind, opgemaakt te New York op 20 november 1989, (BS 17 januari 1992), in het bijzonder artikel 17 en 30.

²⁹ Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden, opgemaakt te Straatsburg op 1 februari 1995, UNTS nr. 37548, ETS nr. 157.

Conventie verwijst overigens herhaaldelijk naar de relatie tussen (het) culturele diversiteit(sbeleid) en de verwezenlijking van de mensenrechten en fundamentele vrijheden zoals deze zijn neergelegd in “de universeel erkende instrumenten op het gebied van mensenrechten”.³⁰

2.4. Directe werking in de interne rechtsorde

De oorspronkelijke intentie van de Vlaamse overheid was om bij de bekrachtiging een interpretatieve verklaring toe te voegen om de werking van de Conventie in de interne rechtsorde te verduidelijken. Deze interpretatieve verklaring zou bepalen dat de indeling in taalgebieden in België niet op de helling kan worden gezet en dat de Conventie geen individuele rechten kan scheppen in de interne rechtsorde. Hoewel toenmalig minister voor Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme Geert Bourgeois in de Commissie Buitenlands Beleid van het Vlaams Parlement preciseerde dat de Conventie op zich geen directe werking heeft in het Belgisch recht, stelde hij dat het in theorie niet onmogelijk is dat een burger naar de rechter trekt in een poging om op grond van deze Conventie rechten af te dwingen.³¹ Het Vlaamse voornemen m.b.t. de voornoemde verklaring, met name de verwijzing naar de indeling in taalgebieden, blijkt vooral ingegeven door de zorg om te voorkomen dat de Franstalige inwoners in de rand rond Brussel en bij uitbreiding in de rest van Vlaanderen, van de Conventie zouden gebruik maken om binnen het eentalig Nederlandstalige taalgebied³² acties te ondernemen voor de verspreiding van hun Franstalige cultuur in Vlaanderen. De Conventie erkent immers in artikel 11 de essentiële rol van het maatschappelijk middenveld in de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen en moedigt het middenveld aan om actief te participeren in hun inspanningen om de doelstellingen van de Conventie te verwezenlijken. Dat de Franstalige Gemeenschap niet wilde instemmen met het neerleggen van een dergelijke interpretatieve verklaring, voedt wellicht verder de vrees voor een instrumentaliseren van de Conventie.

Bij gebrek aan een verdragsrechtelijke regeling terzake (met als belangrijke uitzondering het EU-recht) behoort de vraag naar de inroepbaarheid van een bepaald verdrag of (onderdelen van) verdragsbepalingen tot de eigen grondwettelijke orde van de betrokken verdragspartij. Er zijn de Raad nog geen gevallen bekend van nationale rechtspraak in andere verdragspartijen waarin de UNESCO-Conventie rechtstreeks of onrechtstreeks werd ingeroepen door individuen of groeperingen. Zonder terzake zelf te willen anticiperen op de vraag naar de mogelijke “directe werking” van sommige bepalingen van de Conventie of andere wijzen van doorwerking hiervan – deze beoordeling komt in de eerste plaats toe aan de hoven en rechtbanken –, stipt de Raad aan dat de Conventie vooral strekt tot het bevorderen van een *beleid* van overheden (lokale, regionale, nationale, internationale)³³ op het gebied van de bescherming van de diversiteit van cultuuruitingen.³⁴

Het al of niet vasthouden aan de hogergenoemde interpretatieve verklaring is een politieke afweging. In deze afweging moet men volgens de Raad met name het nodige gewicht toekennen aan het voortzetten van een jarenlang beleid om de ontwikkeling van een internationaal instrument ter bescherming en bevordering van de culturele diversiteit te ondersteunen en de sector van de culturele goederen en diensten een specifieke plaats toe te kennen ten opzichte van het algemene

³⁰ Zie artikel 5§1 alsook de vijfde considerans van de preambule.

³¹ VLAAMS PARLEMENT, *o.c.*, 4.

³² De indeling in vier taalgebieden, het Nederlandse taalgebied, het Franse taalgebied, het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en het Duitse taalgebied, is verankerd in artikel 4 van de Grondwet.

³³ Cf. de definitie van «cultuurbeleid en culturele maatregelen» in artikel 4, lid 6, van de Conventie.

³⁴ Zie ook J. WOUTERS en B. DE MEESTER, “Cultural Diversity and the WTO”, *o.c.*, pp. 89-90.

kader van de liberalisering van de handel, alsook het Europese en internationale imago-verlies dat Vlaanderen lijdt door deze Conventie niet goed te keuren.

2.5. Een proactieve houding in de toekomst

Om een herhaling van de historiek m.b.t. de UNESCO-Conventie te voorkomen, adviseert de Raad om in een veel vroeger stadium, nl. bij de totstandkoming van internationale verdragen, eventuele Vlaamse bekommernissen te signaleren. Dit kan slechts door een actieve participatie van Vlaanderen bij de onderhandelingen.

In de beginfase kan Vlaanderen nagaan of het zelf experts kan voordragen die meewerken aan het uitwerken van internationale verdragsteksten. Alleszins is het belangrijk dat men tijdig input geeft over het Belgisch standpunt aan technische expertencomités die de onderhandelingen voeren. Indien de EU als onderhandelaar optreedt, is het belangrijk de vinger aan de pols te houden via de ambtelijke EU-comités of via de EU-coördinatievergaderingen in het kader van de belangrijke internationale organisaties. Het Belgisch standpunt dat daarin wordt verkondigd, moet actief bewaakt worden en Vlaanderen moet ook hier tijdig input leveren om te vermijden dat Vlaamse belangen onder druk dreigen te komen. Indien de landen zelf onderhandelen, kan via een Vlaamse deelnemer aan het federaal onderhandelings-team het proces actief worden bewaakt. Voorbehoud aantekenen komt telkens defensief over en geeft geen goede indruk (zeker binnen een EU-context indien de Commissie heeft genegotieerd), dit wordt dan ook best zoveel mogelijk voorkomen. Indien het toch noodzakelijk blijkt, suggereert de Raad om tijdig deze afweging te maken en hierover afspraken te maken in het kader van de bespreking van de Werkgroep Gemengde Verdragen – die de bevoegdheidsanalyse uitklaart – of de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (die overigens veel regelmatig zou moeten samenkomen).

Ten slotte adviseert de Raad om een communicatieplan voor de korte termijn op te stellen om – indien nodig – duidelijk te communiceren naar aanleiding van de lustrumviering van de Conventie eind 2010. De Vlaamse Regering draagt er best zorg voor om op dat ogenblik een duidelijke (en tevens ook anderstalige) communicatie klaar te hebben over het uitblijven van de goedkeuring van deze Conventie. Het lijkt de Raad ook aangewezen dat de Regering nagaat op welke wijze Vlaanderen aan de hogergenoemde ministeriële conferentie (bv. door aanwezigheid van minister Schauvliege) op 8 december 2010 zal deelnemen. In de documenten die de Raad hierover kon raadplegen, wordt verwezen naar ministers van diverse landen en de bevoegde minister van de Franstalige Gemeenschap, maar van een Vlaams minister is geen sprake. Het lijkt aangewezen om ook in een Vlaamse ministeriële aanwezigheid op deze conferentie te voorzien. Indien de Vlaamse minister niet deelneemt, worden hierover best duidelijke afspraken gemaakt.

3. CONCLUSIE

De Raad acht het aangewezen dat de Vlaamse Regering zo snel mogelijk de Vlaamse instemmingsprocedure herstart en afrondt, zodat België – als laatste EU-lidstaat – partij kan worden bij de UNESCO-Conventie. De bespreking van onderhavige Conventie in het Vlaams Parlement in 2007 liet trouwens uitdrukkelijk de optie open, indien men niet tot een akkoord kwam over een interpretatieve verklaring, om het dossier opnieuw op de agenda van de Commissie Buitenlands Beleid te zetten.³⁵

³⁵ VLAAMS PARLEMENT, *o.c.*, 9.

Naar de toekomst toe spoort de Raad de Vlaamse Regering aan tot actieve betrokkenheid bij de totstandkoming van internationale verdragen, zodat eventuele Vlaamse bekommernissen zo snel mogelijk worden gereflecteerd in het onderhandelingsproces. Ten slotte is volgens de Raad een zorgvuldige communicatie naar aanleiding van de lustrumviering eind 2010 van de UNESCO-Conventie aangewezen.

Hoogachtend,

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter SARiV

Freddy Evens
Secretaris SARiV

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

Opdracht

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) is een onafhankelijk adviesorgaan van de Vlaamse Regering. Hij adviseert de Vlaamse Regering bij de totstandkoming van haar buitenlands beleid, haar beleid inzake internationaal ondernemen, toerisme en internationale samenwerking. Hij doet dit hetzij op vraag van de Vlaamse Regering, hetzij uit eigen beweging.

Samenstelling

- 1° Voorzitter: Prof. dr. Jan Wouters (gewoon hoogleraar internationaal en Europees recht, K.U.Leuven)
- 2° Dirk Rochtus (docent internationale politiek, Lessius Hogeschool)
- 3° Hans De Belder (oud-diplomaat)
- 4° Jean Bossuyt (hoofd strategie European Centre for Development Policy Management Maastricht)
- 5° Leo Sleuwaegen (gewoon hoogleraar bedrijfseconomie en strategie, K.U.Leuven en Vlerick Leuven Gent Management School)
- 6° Kim Van der Borght (docent internationaal handelsrecht en handelspolitiek, VUB)
- 7° Karl Verlinden (gedelegeerd bestuurder Qualiphar)
- 8° Luc Vandenbroucke (Senior Executive Vice President, Barco)
- 9° Hilde Plas (stafmedewerker VVSG)
- 10° Johan De Meester (zaakvoerder Viking Reizen)
- 11° Els Dirix (ABVV)
- 12° Jessie Van Couwenberghe (ACV)
- 13° Geert Eggermont (UNIZO)
- 14° Anneliese Daelemans (Voka-Vlaams Economisch Verbond)
- 15° Koen Detavernier (11.11.11.)³⁶
- 16° Gijs Justaert (Wereldsolidariteit)³⁷
- 17° Milan Rutten (FOS, BTC-bestuur)
- 18° Isabel Vertriest (Oxfam Wereldwinkels)
- 19° Luc Glorieux (Afgevaardigd bestuurder B.A.A.V.)
- 20° Jan Van Steen (directeur Omnia)

Secretariaat:

Freddy Evens (secretaris)
Eva Haevers (beleidsmedewerker)
Roos Van de Cruys (beleidsmedewerker)
Charlotte Verroens (administratief deskundige)

³⁶ Plaatsvervanger Wiske Jult

³⁷ Plaatsvervanger Ann De Jonghe

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, en de bijlage, opgemaakt in Parijs op 20 oktober 2005, zullen volkomen gevolg hebben.

Art. 3. De amendementen op het verdrag bedoeld in artikel 2, die met toepassing van artikel 33, lid 5, van dit verdrag aangenomen worden, zullen volkomen gevolg hebben. Binnen een termijn van zestig dagen vanaf de kennisgeving door de directeur-generaal van de UNESCO, legt de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement ter standpuntbepaling die voorstellen van amendement voor, die de Regering steunt.

Brussel, 17 december 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

BIJLAGEN

UNESCO-VERDRAG BETREFFENDE DE BESCHERMING EN DE BEVORDERING VAN DE DIVERSITEIT VAN CULTUURUITINGEN**PREAMBULE**

De Algemene Conferentie van de UNESCO, de Organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur, tijdens de 33^e zitting te Parijs van 3 tot 21 oktober 2005 bijeen,

1. *Bevestigend* dat culturele diversiteit inherent is aan de mensheid.
2. *Zich ervan bewust* dat de culturele diversiteit tot het gemeenschappelijk erfgoed van de mensheid behoort en tot ieders voordeel moet worden gekoesterd en bewaard.
3. *In het besef* dat culturele diversiteit een rijke, gevarieerde wereld creëert, die het aantal keuzes vergroot en menselijke capaciteiten en waarden bevordert, en dus een drijfveer is voor de duurzame ontwikkeling van gemeenschappen, volkeren en naties.
4. *Eraan herinnerend* dat culturele diversiteit, die zich in een kader van democratie, tolerantie, sociale gerechtigheid en wederzijds respect tussen volkeren en culturen kan ontplooiën, een noodzakelijke voorwaarde is voor lokale, nationale en internationale vrede en veiligheid.
5. *De nadruk leggend* op het belang van culturele diversiteit voor de volledige verwezenlijking van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden die zijn afgekondigd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens en in andere universeel erkende instrumenten.
6. *Onderstrepend* dat cultuur als strategisch element in het nationale en internationale ontwikkelingsbeleid en in de internationale ontwikkelingssamenwerking moet worden geïntegreerd, tevens rekening houdend met de Millenniumverklaring van de VN (2000) die de nadruk legt op de uitroeiing van de armoede,
7. *Overwegend* dat cultuur in de loop van de tijd en in de ruimte diverse vormen aanneemt en dat deze diversiteit tot uiting komt in de originaliteit en de pluraliteit van de identiteiten en de cultuuruitingen van de volkeren en de samenlevingen die samen de mensheid uitmaken.
8. *Erkennend* dat traditionele kennis als bron van immateriële en materiële rijkdom, en in het bijzonder de kennissystemen van autochtone volkeren, van groot belang zijn, een positieve bijdrage leveren tot duurzame ontwikkeling, en doelmatig moeten worden beschermd en bevorderd,
9. *Erkennend* dat er maatregelen moeten worden genomen om de diversiteit van cultuuruitingen, inclusief van hun inhoud, te beschermen, in het bijzonder in situaties waar cultuuruitingen mogelijk met verdwijning of ernstige aantasting zijn bedreigd.
10. *Onderstrepend* dat cultuur van belang is voor de sociale cohesie in het algemeen, en in het bijzonder een bijdrage levert tot de verbetering van de status en de rol van de vrouw in de samenleving,

11. *Zich ervan bewust* dat culturele diversiteit wordt versterkt door het vrije verkeer van ideeën en wordt gevoed door permanente uitwisselingen en wisselwerkingen tussen de culturen.

12. *Nogmaals bevestigend* dat de vrijheid van denken, van meningsuiting en van informatie, alsook de diversiteit van de media, het mogelijk maken dat cultuuruitingen zich in de samenlevingen ontplooiën.

13. *Erkennend* dat de diversiteit van cultuuruitingen, en ook van traditionele cultuuruitingen, een belangrijke factor is waardoor individuen en volkeren zich kunnen uiten en hun ideeën en waarden met anderen kunnen delen.

14. *Eraan herinnerend* dat taalkundige diversiteit een essentieel element van de culturele diversiteit is, en *nogmaals bevestigend* dat het onderwijs een fundamentele rol vervult in de bescherming en de bevordering van cultuuruitingen,

15. *Overwegend* dat de vitaliteit van de culturen voor iedereen van belang is, ook voor mensen die tot minderheden behoren en voor autochtone volkeren, zoals die tot uiting komt in hun vrijheid om hun traditionele cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden en te distribueren en er toegang toe te hebben zodat zij er voor hun eigen ontwikkeling voordeel uit kunnen halen.

16. *Onderstrepnd* dat wisselwerking tussen culturen en culturele creativiteit een essentiële rol vervullen: zij voeden en vernieuwen cultuuruitingen en versterken de rol van wie ijvert voor de ontwikkeling van de cultuur voor de vooruitgang van de samenleving in haar geheel.

17. *Erkennend* dat intellectuele eigendomsrechten van belang zijn voor de ondersteuning van personen die cultureel creatief zijn.

18. *Ervan overtuigd* dat culturele activiteiten, goederen en diensten, die dragers zijn van identiteiten, waarden en betekenissen, zowel een economisch als een cultureel aspect hebben, en bijgevolg niet uitsluitend mogen worden behandeld alsof zij uitsluitend commerciële waarde hadden.

19. *Vaststellend* dat de mondialiseringsprocessen, in de hand gewerkt door de snelle ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologieën, weliswaar nooit geziene omstandigheden scheppen voor een versterkte wisselwerking tussen de culturen, maar ook een uitdaging vormen voor de culturele diversiteit, met name wat de gevaren van ongelijkheid tussen rijke en arme landen betreft.

20. *Zich bewust* van het specifieke mandaat dat aan de UNESCO is toevertrouwd om het respect voor de diversiteit van de culturen te verzekeren en aanbevelingen te doen voor de internationale akkoorden die zij nuttig acht om het vrije verkeer van ideeën via woord en beeld te bevorderen,

21. *Verwijzend* naar de bepalingen van de door de UNESCO goedgekeurde internationale instrumenten in verband met culturele diversiteit en de uitoefening van culturele rechten, en in het bijzonder naar de Universele Verklaring betreffende culturele diversiteit van 2001.

Keurt op 20.10.2005 het onderhavige verdrag goed.

I. DOELSTELLINGEN EN LEIDENDE BEGINSELEN

Artikel 1 – Doelstellingen

Dit verdrag heeft tot doel:

- a) de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen;
- b) de voorwaarden te scheppen waarin culturen zich kunnen ontplooien en vrij met elkaar in wisselwerking kunnen staan, en elkaar aldus wederzijds kunnen verrijken;
- c) de dialoog tussen culturen aan te moedigen om in de wereld intensere en evenwichtiger culturele uitwisselingen te verzekeren, die het intercultureel respect en een vredescultuur ten goede komen;
- d) de interculturaliteit te stimuleren om de culturele wisselwerking te ontwikkelen en zodoende bruggen tussen volkeren te slaan;
- e) het respect voor de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen, alsook de bewustwording op lokaal, nationaal en internationaal vlak van de waarde van die diversiteit;
- f) nogmaals het belang te bevestigen van het verband tussen cultuur en ontwikkeling voor alle landen, in het bijzonder voor de ontwikkelingslanden, en nationale en internationale maatregelen met het oog op de erkenning van de werkelijke waarde van dat verband aan te moedigen;
- g) de specifieke aard te erkennen van culturele activiteiten, goederen en diensten als dragers van identiteiten, waarden en betekenissen;
- h) nogmaals het soevereine recht van de staten te bevestigen om een beleid en maatregelen te handhaven, goed te keuren en uit te voeren die zij passend achten voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op hun grondgebied;
- i) de internationale samenwerking en solidariteit in een geest van partnerschap te versterken teneinde met name de capaciteiten van de ontwikkelingslanden om de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen, te verhogen.

Artikel 2 – Leidende beginselen

1. Respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden

Culturele diversiteit kan pas worden beschermd en bevorderd wanneer mensenrechten en fundamentele vrijheden, zoals de vrijheid van meningsuiting, van informatie en van communicatie, alsook de mogelijkheid voor het individu om cultuuruitingen te kiezen, gewaarborgd zijn. Niemand mag zich op de bepalingen van dit verdrag beroepen om de mensenrechten en de fundamentele vrijheden zoals die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens of door het internationale recht worden gewaarborgd, te schenden of hun strekking te beperken.

2. Soevereiniteit

De staten hebben overeenkomstig het Handvest van de Verenigde Naties en de internationale rechtsbeginselen het soevereine recht om maatregelen te nemen en een beleid te voeren ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op hun grondgebied.

3. Gelijke waardigheid van en gelijk respect voor alle culturen

De bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen impliceert de erkenning van de gelijke waardigheid van en het gelijke respect voor alle culturen, met inbegrip van die van personen die tot minderheden behoren en van autochtone volkeren.

4. Internationale solidariteit en samenwerking

Internationale samenwerking en solidariteit moet het alle landen, en in het bijzonder de ontwikkelingslanden, mogelijk maken om op lokaal, nationaal en internationaal vlak de middelen te creëren en te versterken die voor hun cultuuruiting nodig zijn, met inbegrip van hun cultuurindustrie, ongeacht of het een ontluikende of een gevestigde industrie betreft.

5. Complementariteit van de economische en culturele aspecten van ontwikkeling

Aangezien cultuur een van de drijfveren van ontwikkeling is, zijn de culturele aspecten van ontwikkeling even belangrijk als de economische, en individuen en volkeren hebben het fundamentele recht om eraan deel te nemen en ze te genieten.

6. Duurzame ontwikkeling

Culturele diversiteit is een grote rijkdom voor mens en samenleving. Bescherming, bevordering en behoud van culturele diversiteit zijn essentiële voorwaarden voor een duurzame ontwikkeling ten gunste van de huidige en de toekomstige generaties.

7. Billijke toegang

De billijke toegang tot een rijk en gediversifieerd scala van cultuuruitingen van over de hele wereld en de toegang van de culturen tot de middelen om zich uit te drukken en hun uitingen te verspreiden zijn belangrijke elementen om de culturele diversiteit te versterken en het wederzijds begrip te bevorderen.

8. Openheid en evenwicht

Wanneer staten maatregelen nemen om de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen, horen zij op een passende manier de openheid voor de andere culturen in de wereld te bevorderen en zich ervan te vergewissen dat deze maatregelen in overeenstemming zijn met de door dit verdrag nagestreefde doeleinden.

II. TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 3 - Toepassingsgebied

Dit verdrag is van toepassing op de maatregelen en het beleid van de partijen met betrekking tot de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen.

III. DEFINITIES

Artikel 4 – Definities

In dit verdrag worden de volgende definities gehanteerd:

1. Culturele diversiteit

Onder "culturele diversiteit" wordt verstaan: de veelheid aan vormen waardoor de culturen van groepen en samenlevingen tot uiting komen. Deze uitingen worden binnen en tussen de groepen en samenlevingen overgebracht.

Culturele diversiteit komt niet alleen tot uiting in de uiteenlopende vormen waarin het cultureel erfgoed van de mensheid dankzij de diversiteit van cultuuruitingen wordt geopenbaard, verrijkt en overgebracht, maar, ongeacht de gebruikte middelen en technologieën, ook via de verschillende wijzen om cultuuruitingen te scheppen, te produceren, te verspreiden, te distribueren en te genieten.

2. Culturele inhoud

Onder "culturele inhoud" wordt verstaan: de symbolische betekenis, de artistieke dimensie en de culturele waarden waaraan culturele identiteiten ten grondslag liggen of die deze tot uiting brengen.

3. Cultuuruitingen

Onder "cultuuruitingen" wordt verstaan: uitingen die het resultaat zijn van de creativiteit van individuen, groepen en samenlevingen, en die een culturele inhoud hebben.

4. Culturele activiteiten, goederen en diensten

Onder "culturele activiteiten, goederen en diensten" wordt verstaan: activiteiten, goederen en diensten die gezien hun specifieke aard, aanwending of doel, vorm geven aan cultuuruitingen of deze overbrengen, ongeacht hun eventuele commerciële waarde. Culturele activiteiten kunnen een doel op zich zijn, maar kunnen ook bijdragen tot de productie van culturele goederen en diensten.

5. Cultuurindustrie

Onder "cultuurindustrie" wordt verstaan: de industrie die culturele goederen of diensten zoals beschreven in lid 4 hierboven produceert of distribueert.

6. Cultuurbeleid en culturele maatregelen

Onder "cultuurbeleid en culturele maatregelen" wordt verstaan: het beleid en de maatregelen op cultuurgebied op lokaal, nationaal, regionaal of internationaal vlak, ongeacht of deze op de eigenlijke cultuur zijn toegespitst, dan wel bedoeld zijn om een rechtstreekse uitwerking te hebben op cultuuruitingen van individuen, groepen of samenlevingen, inclusief op het scheppen, produceren, verspreiden en distribueren van culturele activiteiten, goederen en diensten, alsook op de toegang daartoe.

7. Bescherming

Onder "bescherming" wordt verstaan: het nemen van maatregelen met het oog op het behoud, de vrijwaring en de versterking van de diversiteit van cultuuruitingen.

Onder "beschermen" wordt verstaan: dergelijke maatregelen nemen.

8. Interculturaliteit

Onder "interculturaliteit" wordt verstaan: het bestaan van en de billijke wisselwerking tussen verschillende culturen, alsook de mogelijkheid om via dialoog en wederzijds respect tot gezamenlijke cultuuruitingen te komen.

IV. RECHTEN EN VERPLICHTINGEN VAN DE PARTIJEN

Artikel 5 – Algemene regel inzake rechten en verplichtingen

1. Overeenkomstig het Handvest van de Verenigde Naties, de internationale rechtsbeginselen en de universeel erkende instrumenten op het gebied van de mensenrechten, bevestigen de partijen hun soevereine recht om hun cultuurbeleid te bepalen en uit te voeren en om maatregelen te nemen ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen en ter versterking van de internationale samenwerking teneinde de doelstellingen van dit verdrag te verwezenlijken.

2. Wanneer een partij een beleid uitvoert en maatregelen neemt om de diversiteit van cultuuruitingen op haar grondgebied te beschermen en te bevorderen, moeten haar beleid en maatregelen met dit verdrag in overeenstemming zijn.

Artikel 6 – Rechten van de partijen op nationaal vlak

1. Elke partij kan in het kader van haar in artikel 4, lid 6, beschreven cultuurbeleid en culturele maatregelen en rekening houdend met de eigen omstandigheden en behoeften, maatregelen nemen ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen op haar grondgebied.

2. Het kan daarbij gaan om:

a) regelgeving ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;

b) maatregelen die de nationale culturele activiteiten, goederen en diensten passende kansen bieden om hun plaats te vinden tussen alle culturele activiteiten, goederen en diensten die op haar grondgebied beschikbaar zijn, wat hun schepping, productie, verspreiding, distributie en genot betreft, met inbegrip van maatregelen met betrekking tot de taal die voor deze activiteiten, goederen en diensten wordt gebruikt;

c) maatregelen die ertoe strekken de onafhankelijke nationale cultuurindustrie en de activiteiten van de informele sector effectieve toegang te verstrekken tot de middelen om culturele activiteiten, goederen en diensten te produceren, te verspreiden en te distribueren;

d) maatregelen om financiële overheidssteun toe te kennen;

e) maatregelen om non-profitorganisaties, overheids- en privé-instellingen, kunstenaars en andere professionals uit de cultuursector ertoe aan te moedigen de vrije uitwisseling en het vrije verkeer van ideeën en cultuuruitingen, alsook van culturele activiteiten, goederen en

diensten te ontwikkelen en te bevorderen, en de creativiteit en de ondernemingsgeest bij hun activiteiten te stimuleren;

f) maatregelen om op passende wijze openbare instellingen op te richten en te ondersteunen;

g) maatregelen om kunstenaars en al wie bij het scheppen van cultuuruitingen is betrokken, aan te moedigen en te steunen;

h) maatregelen ter bevordering van de diversiteit van de media, onder meer via de openbare omroep.

Artikel 7 – Maatregelen ter bevordering van cultuuruitingen

1. De partijen streven ernaar om op hun grondgebied de omstandigheden te scheppen die personen en maatschappelijke groepen ertoe aanzetten:

a) hun eigen cultuuruitingen te scheppen, te verspreiden, te distribueren en er toegang toe te hebben, rekening houdend met de specifieke omstandigheden en behoeften van vrouwen en van diverse groepen in de samenleving, met inbegrip van personen die tot een minderheid behoren en autochtone volkeren;

b) toegang te hebben tot diverse cultuuruitingen uit hun grondgebied en uit andere landen in de wereld.

2. De partijen streven er eveneens naar de belangrijke bijdrage te erkennen van kunstenaars en van al wie bij het scheppingsproces betrokken is, van culturele gemeenschappen en van organisaties die hen in hun werk steunen, alsook hun centrale rol die erin bestaat de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen.

Artikel 8 – Maatregelen ter bescherming van cultuuruitingen

1. Onverminderd artikelen 5 en 6 kan een partij vaststellen dat zich speciale situaties voordoen waarin cultuuruitingen op haar grondgebied gevaar lopen te verdwijnen, ernstig bedreigd zijn of op de ene of andere manier dringend moeten worden gevrijwaard.

2. De partijen kunnen in de in lid 1 genoemde situaties alle nodige maatregelen nemen om cultuuruitingen in overeenstemming met dit verdrag te beschermen.

3. De partijen brengen bij het Intergouvernementeel Comité verslag uit over alle maatregelen die zijn genomen om de situatie te verhelpen, en het Comité kan passende aanbevelingen doen.

Artikel 9 – Uitwisseling van informatie en transparantie

De partijen:

a) verstrekken om de vier jaar in hun verslagen aan de UNESCO passende informatie over de maatregelen ter bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen die zij op hun grondgebied en op internationaal vlak hebben genomen;

b) wijzen een contactpunt aan dat bevoegd is voor de uitwisseling van informatie met betrekking tot dit verdrag;

c) delen informatie mee en wisselen informatie uit over de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen.

Artikel 10 – Voorlichting en bewustmaking van het publiek

De partijen:

a) bevorderen en ontwikkelen, onder meer door voorlichtings- en bewustmakingsprogramma's voor het publiek, het inzicht dat de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen van belang zijn;

b) werken samen met andere partijen en internationale en regionale organisaties om het doel van dit artikel te verwezenlijken;

c) zetten zich ervoor in om creativiteit aan te moedigen en productiecapaciteiten te versterken door op het gebied van de cultuurindustrie voorlichtings-, opleidings- en uitwisselingsprogramma's in te stellen. Deze maatregelen moeten op zodanige wijze worden toegepast dat zij geen negatieve gevolgen hebben voor traditionele productievormen.

Artikel 11 – Participatie van het maatschappelijk middenveld

De partijen erkennen de essentiële rol van het maatschappelijk middenveld in de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen. Zij moedigen het maatschappelijk middenveld ertoe aan actief te participeren in hun inspanningen om de doelstellingen van dit verdrag te verwezenlijken.

Artikel 12 – Bevordering van de internationale samenwerking

De partijen streven ernaar hun bilaterale, regionale en internationale samenwerking te versterken om gunstige voorwaarden te scheppen voor de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, in het bijzonder rekening houdend met de in artikelen 8 en 17 vermelde situaties, met name teneinde:

a) de dialoog tussen de partijen over cultuurbeleid en culturele maatregelen te bevorderen;

b) de strategische en beheerscapaciteiten van de overheidssector in de openbare cultuurinstellingen te versterken dankzij professionele en internationale culturele uitwisselingen en het doorgeven van beste praktijken;

c) de partnerschappen met en tussen het maatschappelijk middenveld, niet-gouvernementele organisaties en de privé-sector te versterken om de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen;

d) de aanwending van nieuwe technologieën te bevorderen, partnerschappen aan te moedigen om de informatie-uitwisseling en het begrip van culturen te versterken, en de diversiteit van cultuuruitingen te bevorderen;

e) het sluiten van coproductie- en codistributieovereenkomsten aan te moedigen.

Artikel 13 – Integratie van cultuur in duurzame ontwikkeling

De partijen streven ernaar cultuur op alle niveaus in hun ontwikkelingsbeleid te integreren om gunstige voorwaarden voor duurzame ontwikkeling te scheppen, en in dat kader aspecten die verband houden met de bescherming en de bevordering van cultuuruitingen te stimuleren.

Artikel 14 – Ontwikkelingssamenwerking

De partijen beijveren er zich voor de samenwerking met het oog op duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding te steunen, in het bijzonder wat de specifieke behoeften van de ontwikkelingslanden betreft, teneinde onder meer met de volgende middelen het ontluien van een dynamische culturele sector te bevorderen:

1. versterking van de cultuurindustrie van de ontwikkelingslanden:

a) door in ontwikkelingslanden culturele productie- en distributiecapaciteit te scheppen en te versterken;

b) door een betere toegang van hun culturele activiteiten, goederen en diensten tot de wereldmarkt en de internationale distributienetwerken te bevorderen;

c) door het ontluien van levensvatbare lokale en regionale markten mogelijk te maken;

d) door in de ontwikkelde landen waar mogelijk passende maatregelen te nemen om de toegang tot hun grondgebied van culturele activiteiten, goederen en diensten uit ontwikkelingslanden te bevorderen;

e) door creatief werk te steunen en, in de mate van het mogelijke, de mobiliteit van kunstenaars uit ontwikkelingslanden te bevorderen;

f) door een passende samenwerking tussen ontwikkelde en ontwikkelingslanden aan te moedigen, met name op het gebied van muziek en film;

2. versterking van de capaciteiten door uitwisseling van informatie, ervaring en deskundigheid, alsook door opleiding van human resources in ontwikkelingslanden in de overheids- en de privé-sector, met name inzake strategische en beheerscapaciteiten, het uitwerken en uitvoeren van een beleid, de bevordering en de distributie van cultuuruitingen, de ontwikkeling van middelgrote, kleine en micro-ondernemingen, de aanwending van technologie en de ontwikkeling en overdracht van vaardigheden;

3. overdracht van technologie en knowhow door de invoering van passende incentives, in het bijzonder op het gebied van de cultuurindustrie en culturele ondernemingen;

4. financiële steun door:

a) de oprichting van een Internationaal Fonds voor culturele diversiteit, zoals bepaald in artikel 18;

b) de toekenning van passende publieke ontwikkelingshulp, onder meer van technische bijstand, om creativiteit te stimuleren en te steunen;

c) andere vormen van financiële hulp zoals laagrentende leningen, subsidies en andere financieringsmechanismen.

Artikel 15 – Invulling van de samenwerking

De partijen stimuleren de ontwikkeling van partnerschappen tussen en in de overheidssector, de privé-sector en non-profitorganisaties, die tot doel hebben met ontwikkelingslanden samen te werken aan de versterking van hun capaciteit om de diversiteit van cultuuruitingen te beschermen en te bevorderen. Inspelend op de concrete behoeften van de ontwikkelingslanden zullen deze vernieuwende partnerschappen de nadruk leggen op de verdere ontwikkeling van infrastructuur, human resources en beleidsmaatregelen, alsook op de uitwisseling van culturele activiteiten, goederen en diensten.

Artikel 16 – Voorkeursbehandeling voor ontwikkelingslanden

De ontwikkelde landen bevorderen de culturele uitwisselingen met de ontwikkelingslanden door hun kunstenaars en andere professionals uit de cultuursector en cultuurbeoefenaars, alsook hun culturele goederen en diensten door middel van een passend institutioneel en juridisch kader een voorkeursbehandeling te geven.

Artikel 17 – Internationale samenwerking in geval van een ernstige bedreiging van cultuuruitingen

De partijen werken samen om elkaar, en in het bijzonder de ontwikkelingslanden, in de in artikel 8 vermelde situaties bijstand te verlenen.

Artikel 18 – Internationaal Fonds voor culturele diversiteit

1. Er wordt een "Internationaal Fonds voor culturele diversiteit" opgericht, hierna "het fonds" te noemen.
2. Het fonds bestaat uit deposito's overeenkomstig het financieel reglement van de UNESCO.
3. De middelen van het fonds omvatten:
 - a) de vrijwillige bijdragen van de partijen;
 - b) de fondsen die met dit doel door de Algemene Conferentie van de UNESCO zijn toegewezen;
 - c) de stortingen, giften of legaten van andere staten, organisaties en programma's van de Verenigde Naties, andere regionale of internationale organisaties, en overheids- of privé-instellingen of privé-personen;
 - d) verschuldigde rente op de middelen van het fonds;
 - e) de opbrengst van inzamelingen en ontvangsten van manifestaties die ten gunste van het fonds werden georganiseerd;
 - f) alle andere middelen die het reglement van het fonds toestaat.
4. Het Intergouvernementeel Comité beslist over de aanwending van de middelen van het fonds op grond van de richtsnoeren van de Conferentie van de partijen.

5. Het Intergouvernementeel Comité kan voor algemene of specifieke doelstellingen in verband met welomschreven projecten bijdragen en andere vormen van steun aanvaarden, op voorwaarde dat die projecten door het Intergouvernementeel Comité zijn goedgekeurd.
6. Aan de bijdragen tot het fonds mogen geen politieke, economische of andere voorwaarden zijn verbonden die onverenigbaar zijn met de doelstellingen van dit verdrag.
7. De partijen streven ernaar op gezette tijden vrijwillige bijdragen te storten voor de uitvoering van dit verdrag.

Artikel 19 - Uitwisseling, analyse en verspreiding van informatie

1. De partijen komen overeen informatie en deskundigheid met betrekking tot gegevensverzameling en statistieken op het gebied van de diversiteit van cultuuruitingen uit te wisselen, alsook met betrekking tot beste praktijken om deze diversiteit te beschermen en te bevorderen.
2. Door gebruik te maken van de bestaande mechanismen van het secretariaat bevordert de UNESCO het verzamelen, de analyse en de verspreiding van alle informatie, statistieken en beste praktijken op dit gebied.
3. Voorts creëert en actualiseert de UNESCO een gegevensbank over verschillende sectoren en gouvernementele, particuliere en non-profitorganisaties die actief zijn op het gebied van cultuuruitingen.
4. Teneinde het verzamelen van de gegevens te bevorderen, besteedt de UNESCO bijzondere aandacht aan de versterking van de capaciteit en de deskundigheid van de partijen die op dat gebied om bijstand vragen.
5. De in dit artikel beschreven verzameling van informatie vult de in artikel 9 bedoelde informatie aan.

V. VERHOUDING TOT ANDERE INSTRUMENTEN

Artikel 20 – Verhouding tot andere instrumenten: wederzijdse steun, complementariteit en non-subordinatie

1. De partijen erkennen dat zij hun verplichtingen krachtens dit en alle andere verdragen waarbij zij partij zijn te goeder trouw moeten nakomen. Zonder dit verdrag aan andere verdragen ondergeschikt te maken,
 - a) bevorderen zij de wederzijdse ondersteuning van dit en de andere verdragen waarbij zij partij zijn; en
 - b) houden zij bij de interpretatie en de toepassing van andere verdragen waarbij zij partij zijn of bij het aangaan van andere internationale verplichtingen rekening met de relevante bepalingen van dit verdrag.
2. Niets in dit verdrag mag worden geïnterpreteerd als een wijziging van de rechten en verplichtingen van de partijen krachtens andere verdragen waarbij zij partij zijn.

Artikel 21 – Internationale dialoog en coördinatie

De partijen verbinden zich ertoe de verwezenlijking van de doelstellingen en beginselen van dit verdrag op andere internationale fora te bevorderen. Daarom plegen de partijen indien nodig overleg, daarbij deze doelstellingen en beginselen in gedachten houdend.

VI. ORGANEN VAN HET VERDRAG**Artikel 22 - Conferentie van de partijen**

1. Er wordt een Conferentie van de partijen ingesteld. Deze Conferentie is het plenaire en hoogste orgaan van dit verdrag.

2. De Conferentie van de partijen komt om de twee jaar in gewone zitting bijeen, zo mogelijk in het kader van de Algemene Conferentie van de UNESCO. Zij kan in buitengewone zitting bijeenkomen wanneer zij daartoe beslist of wanneer het Intergouvernementeel Comité daartoe van minstens een derde van de partijen een verzoek ontvangt.

3. De Conferentie van de partijen stelt haar reglement van orde vast.

4. De Conferentie van de partijen heeft onder meer de taak:

- a) de leden van het Intergouvernementeel Comité te verkiezen;
- b) de door het Intergouvernementeel Comité doorgestuurde verslagen van de partijen bij het verdrag in ontvangst te nemen en te bespreken;
- c) de operationele richtsnoeren, die het Intergouvernementeel Comité op haar verzoek heeft opgesteld, goed te keuren;
- d) alle nodige maatregelen te nemen die zij nodig acht voor de verwezenlijking van de doelstellingen van dit verdrag.

Artikel 23 – Intergouvernementeel Comité

1. Bij de UNESCO wordt een Intergouvernementeel Comité voor de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen ingesteld, hierna "het Intergouvernementeel Comité" te noemen. Het comité telt vertegenwoordigers van 18 staten die partij zijn bij het verdrag. Zij worden zodra dit verdrag overeenkomstig artikel 29 in werking treedt voor vier jaar door de Conferentie van de partijen verkozen.

2. Het Intergouvernementeel Comité komt één keer per jaar bijeen.

3. Het Intergouvernementeel Comité staat onder toezicht en volgt de richtsnoeren van de Conferentie van de partijen en is haar rekenschap verschuldigd.

4. Het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité wordt op 24 gebracht zodra er 50 partijen zijn bij het verdrag.

5. De verkiezing van de leden van het Intergouvernementeel Comité is gebaseerd op de beginselen van een billijke geografische spreiding en roulcring.

6. Onverminderd de andere bevoegdheden die dit verdrag het Intergouvernementeel Comité verleent, heeft dat Comité volgende taken:

- a) de verwezenlijking van de doelstellingen van dit verdrag bevorderen, en de follow-up van de tenuitvoerlegging stimuleren en verzekeren;
- b) op verzoek van de Conferentie van de partijen de operationele richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging en de toepassing van de bepalingen van het verdrag opstellen en haar die ter goedkeuring voorleggen;
- c) de verslagen van de partijen bij het verdrag, samen met zijn opmerkingen en een samenvatting van de inhoud van beide documenten, doen toekomen aan de Conferentie van de partijen;
- d) passende aanbevelingen doen in situaties die de partijen hem overeenkomstig de relevante bepalingen van het verdrag, en in het bijzonder artikel 8, ter kennis brengen;
- e) raadgegingsprocedures en -mechanismen instellen om de verwezenlijking van de doelstellingen en de beginselen van dit verdrag in andere internationale fora te bevorderen;
- f) alle taken uit te voeren waarom de Conferentie van de partijen verzoekt.

7. Overeenkomstig zijn reglement van orde kan het Intergouvernementeel Comité op elk ogenblik overheidsorganen, privé-organen of natuurlijke personen op zijn vergaderingen uitnodigen om hen over specifieke aangelegenheden te raadplegen.

8. Het Intergouvernementeel Comité stelt zijn reglement van orde vast en legt het ter goedkeuring voor aan de Conferentie van de partijen.

Artikel 24 - Secretariaat van de UNESCO

- 1. De organen van het verdrag worden bijgestaan door het secretariaat van de UNESCO.
- 2. Het secretariaat stelt de documentatie van de Conferentie van de partijen en van het Intergouvernementeel Comité samen, stelt de ontwerp-agenda van hun vergaderingen op, helpt hun beslissingen uit te voeren en brengt er verslag over uit.

VII. SLOTBEPALINGEN

Artikel 25 - Geschillenregeling

- 1. Wanneer de partijen het oneens zijn over de interpretatie of de toepassing van dit verdrag, proberen zij door overleg een oplossing te vinden.
- 2. Wanneer de betrokken partijen door overleg niet tot overeenstemming kunnen komen, kunnen zij in onderlinge overeenstemming een beroep doen op de bijstand of de bemiddeling van een derde.
- 3. Wanneer geen bijstand of bemiddeling heeft plaatsgevonden, of wanneer het geschil niet kon worden geregeld door overleg, bijstand of bemiddeling, kan één van de partijen een beroep doen op de verzoeningsprocedure in de bijlage bij dit verdrag. De partijen overwegen te goeder trouw het voorstel van de verzoeningscommissie voor de regeling van het geschil.
- 4. Elke partij kan bij de bekrachtiging, de instemming, de goedkeuring of de toetreding verklaren dat zij de hierboven vermelde verzoeningsprocedure niet erkent. Elke partij die een

dergelijke verklaring heeft afgelegd, kan die verklaring te allen tijde intrekken door middel van kennisgeving aan de directeur-generaal van de UNESCO.

Artikel 26 – Bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding

1. Dit verdrag is onderworpen aan bekrachtiging, instemming, goedkeuring **of** toetreding door de lidstaten van de UNESCO, overeenkomstig hun respectieve grondwettelijke procedures.
2. De bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrumenten worden bij de directeur-generaal van de UNESCO gedeponeerd.

Artikel 27 – Toetreding

1. Tot dit verdrag kunnen staten toetreden die geen lid zijn van de UNESCO, maar wel van de Verenigde Naties of van één van haar gespecialiseerde instellingen, en die door de Algemene Conferentie van de organisatie tot toetreding worden uitgenodigd.
2. Tot dit verdrag kunnen eveneens gebieden toetreden die een door de Verenigde Naties als dusdanig erkende volledige interne autonomie genieten, maar niet volledig onafhankelijk zijn overeenkomstig Resolutie 1514 (XV) van de Algemene Vergadering, en die bevoegd zijn voor de aangelegenheden die in dit verdrag worden geregeld, alsook om over deze aangelegenheden verdragen te sluiten.
3. De volgende bepalingen zijn van toepassing op de organisaties voor regionale economische integratie:
 - a) tot dit verdrag kan eveneens elke organisatie voor regionale economische integratie toetreden die, onder voorbehoud van het onderstaande, net als de staten die er partij bij zijn volledig gebonden is door dit verdrag;
 - b) wanneer één of meerdere lidstaten van een dergelijke organisatie ook partij zijn bij het verdrag, stellen die organisatie of die lidstaat/lidstaten hun verantwoordelijkheid bij het nakomen van hun verplichtingen krachtens dit verdrag vast. Deze verdeling van de verantwoordelijkheid wordt van kracht wanneer de onder c) beschreven kennisgevingsprocedure is voltooid. De organisatie en de lidstaten zijn niet gemachtigd om de uit dit verdrag voortvloeiende rechten tegelijkertijd uit te oefenen. Voorts beschikken de organisaties voor regionale economische integratie op hun bevoegdheidsgebieden voor de uitoefening van hun stemrecht over evenveel stemmen als er lidstaten van hun organisatie partij zijn bij dit verdrag. Deze organisaties maken geen gebruik van hun stemrecht wanneer hun lidstaten dat wel doen, en omgekeerd;
 - c) een organisatie voor regionale economische integratie en haar lidstaat of lidstaten die overeenkomstig punt b) een verdeling van de verantwoordelijkheid zijn overeengekomen, lichten de partijen op de volgende wijze over deze verdeling van de verantwoordelijkheid in:
 - i) in haar toetredingsinstrument vermeldt deze organisatie precies hoe de verantwoordelijkheden met betrekking tot de aangelegenheden die in het verdrag worden geregeld, zijn verdeeld;
 - ii) wanneer de respectieve verantwoordelijkheden achteraf worden gewijzigd, licht de organisatie voor regionale economische integratie de depositaris in over elk voorstel om deze

verantwoordelijkheden te wijzigen: de depositaris licht op zijn beurt de partijen over deze wijziging in:

d) de lidstaten van een organisatie voor regionale economische integratie die partij worden bij het verdrag worden geacht bevoegd te blijven voor alle gebieden waarvoor er geen uitdrukkelijk aan de depositaris gemelde of gesignaleerde bevoegdheidsoverdracht aan de organisatie heeft plaatsgevonden;

e) onder "organisatie voor regionale economische integratie" wordt een organisatie verstaan die bestaat uit soevereine staten die lid zijn van de Verenigde Naties of van één van haar gespecialiseerde instellingen, waaraan deze staten hun bevoegdheid op gebieden die onder dit verdrag vallen hebben overgedragen en waaraan volgens haar interne procedures toestemming is verleend om partij te worden bij dit verdrag.

4. Het toetredingsinstrument wordt bij de directeur-generaal van de UNESCO gedeponneerd.

Artikel 28 - Contactpunt

Elke partij die lid wordt bij dit verdrag wijst een contactpunt aan zoals bedoeld in artikel 9.

Artikel 29 - Inwerkingtreding

1. Dit verdrag treedt in werking drie maanden na de datum waarop het dertigste bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrument is gedeponneerd, maar uitsluitend ten aanzien van de staten of organisaties voor regionale economische integratie die hun respectieve bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrument op die datum of eerder hebben gedeponneerd. Voor alle andere partijen treedt het verdrag in werking drie maanden na de deponering van hun bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrument.

2. Voor de toepassing van dit artikel wordt een instrument dat door een organisatie voor regionale economische integratie wordt gedeponneerd niet beschouwd als een bijkomend instrument naast de instrumenten die haar lidstaten reeds hebben gedeponneerd.

Artikel 30 – Federale of niet-unitaire grondwettelijke stelsels

Erkennende dat de internationale overeenkomsten de partijen ongeacht hun grondwettelijke stelsels verbinden, gelden de onderstaande bepalingen voor de partijen met een federaal of niet-unitair grondwettelijk stelsel:

a) wat de bepalingen van dit verdrag betreft waarvan de toepassing tot de bevoegdheid van de federale of centrale wetgevende macht behoort, heeft de federale of centrale regering dezelfde verplichtingen als de partijen die geen federale staat zijn;

b) wat de bepalingen van dit verdrag betreft waarvan de toepassing tot de bevoegdheid behoort van elk van de samenstellende delen zoals staten, districten, provincies of kantons, die krachtens het grondwettelijk stelsel van de federatie niet gehouden zijn wetgevingsmaatregelen te nemen, brengt de federale overheid deze bepalingen indien nodig ter kennis van de bevoegde autoriteiten van de samenstellende delen zoals staten, districten, provincies of kantons, samen met haar aanbeveling voor goedkeuring.

Artikel 31 – Opzegging

1. Elk van de partijen kan dit verdrag opzeggen.
2. Kennisgeving van de opzegging gebeurt door deponering van een schriftelijk instrument bij de directeur-generaal van de UNESCO.
3. De opzegging wordt van kracht twaalf maanden na ontvangst van het opzeggingsinstrument. Zij wijzigt geenszins de financiële verplichtingen, die de opzeggende partij dient na te komen tot de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

Artikel 32 - Taken van de depositaris

In zijn hoedanigheid van depositaris van dit verdrag licht de directeur-generaal van de UNESCO de lidstaten van de organisatie, de in artikel 27 bedoelde niet-lidstaten en organisaties voor regionale economische integratie, alsook de Verenigde Naties, in over de indiening van alle in artikelen 26 en 27 bedoelde bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrumenten, en over de in artikel 31 bedoelde opzeggingen.

Artikel 33 – Amendementen

1. Elke partij kan bij schriftelijke mededeling aan de directeur-generaal amendementen op dit verdrag voorstellen. De directeur-generaal laat deze mededeling aan alle partijen toekomen. Indien binnen zes maanden na de datum waarop de mededeling is toegestuurd minstens de helft van de partijen een gunstig antwoord heeft gegeven, presenteert de directeur-generaal dit voorstel ter bespreking en eventuele aanneming op de volgende zitting van de Conferentie van de partijen.
2. De amendementen worden aangenomen met een tweederde meerderheid van de aanwezige stemgerechtigde partijen.
3. Wanneer de amendementen op dit verdrag zijn aangenomen, worden zij ter bekrachtiging, instemming, goedkeuring of toetreding aan de partijen voorgelegd.
4. Voor de partijen die de amendementen op dit verdrag hebben bekrachtigd, ermee hebben ingestemd, ze hebben goedgekeurd of ertoe zijn toetreden, treden deze amendementen in werking drie maanden na de deponering van de in lid 3 van dit artikel bedoelde instrumenten door twee derden van de partijen. Vervolgens treedt dat amendement voor elke partij die het bekrachtigt, ermee instemt, het goedkeurt of ertoe toetreedt in werking drie maanden na de deponering door de partij van haar bekrachtigings-, instemmings-, goedkeurings- of toetredingsinstrument.
5. De in de leden 3 en 4 vastgestelde procedure is niet van toepassing op de amendementen op artikel 23 betreffende het aantal leden van het Intergouvernementeel Comité. Deze amendementen treden in werking op het ogenblik van hun aanneming.
6. Een in artikel 27 bedoelde staat of organisatie voor regionale economische integratie die partij wordt bij dit verdrag na de inwerkingtreding van amendementen conform lid 4 van dit artikel wordt, indien geen blijk werd gegeven van een andere intentie, geacht:
 - a) partij te zijn bij het aldus geamendeerde verdrag; en
 - b) partij te zijn bij het niet geamendeerde verdrag ten aanzien van alle partijen die niet door deze amendementen gebonden zijn.

Artikel 34 – Authentieke teksten

Dit verdrag is opgesteld in het Engels, het Arabisch, het Chinees, het Spaans, het Frans en het Russisch. De zes teksten zijn gelijkelijk authentiek.

Artikel 35 – Registratie

Overeenkomstig artikel 102 van het Handvest van de Verenigde Naties wordt dit verdrag op verzoek van de directeur-generaal van de UNESCO geregistreerd bij het secretariaat van de Verenigde Naties.

BIJLAGE

VERZOENINGSPROCEDURE

Artikel 1 - Verzoeningscommissie

Op verzoek van één van de partijen bij het geschil wordt een verzoeningscommissie opgericht. Tenzij de partijen er anders over beslissen, is de commissie samengesteld uit vijf leden: elke betrokken partij wijst twee leden aan, en de voorzitter wordt door de aldus aangewezen leden in onderlinge overeenstemming gekozen.

Artikel 2 – Leden van de commissie

Bij een geschil tussen meer dan twee partijen wijzen de partijen met dezelfde belangen hun leden van de commissie in onderlinge overeenstemming aan. Wanneer minstens twee partijen onafhankelijke belangen hebben of het er niet over eens zijn of zij dezelfde belangen hebben, wijzen zij hun leden afzonderlijk aan.

Artikel 3 – Aanwijzing

Wanneer de partijen twee maanden na het verzoek tot oprichting van een verzoeningscommissie niet alle leden hebben aangewezen, wijst de directeur-generaal van de UNSCO op vraag van de partij die het verzoek heeft ingediend binnen een nieuwe termijn van twee maanden alle leden van de commissie aan die niet door de partijen zijn aangewezen.

Artikel 4 – Voorzitter van de commissie

Wanneer de leden van de commissie binnen een termijn van twee maanden na de aanwijzing van het laatste lid van de commissie geen voorzitter hebben gekozen, wijst de directeur-generaal op verzoek van een partij binnen een nieuwe termijn van twee maanden de voorzitter aan.

Artikel 5 – Beslissingen

De verzoeningscommissie neemt haar beslissingen met de meerderheid van de stemmen van haar leden. Tenzij de partijen bij het geschil daar anders over beschikken, stelt zij haar eigen procedure vast. Zij doet een voorstel voor een oplossing van het geschil, dat de partijen te goeder trouw overwegen.

Artikel 6 – Onenigheden

Bij onenigheid over de bevoegdheid van de verzoeningscommissie, beslist deze laatste of zij al dan niet bevoegd is.

**CONVENTION ON THE PROTECTION AND PROMOTION
OF THE DIVERSITY OF CULTURAL EXPRESSIONS**

Paris, 20 October 2005

CONVENTION ON THE PROTECTION AND PROMOTION OF THE DIVERSITY OF CULTURAL EXPRESSIONS

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 3 to 21 October 2005 at its 33rd session,

Affirming that cultural diversity is a defining characteristic of humanity,

Conscious that cultural diversity forms a common heritage of humanity and should be cherished and preserved for the benefit of all,

Being aware that cultural diversity creates a rich and varied world, which increases the range of choices and nurtures human capacities and values, and therefore is a mainspring for sustainable development for communities, peoples and nations,

Recalling that cultural diversity, flourishing within a framework of democracy, tolerance, social justice and mutual respect between peoples and cultures, is indispensable for peace and security at the local, national and international levels,

Celebrating the importance of cultural diversity for the full realization of human rights and fundamental freedoms proclaimed in the Universal Declaration of Human Rights and other universally recognized instruments,

Emphasizing the need to incorporate culture as a strategic element in national and international development policies, as well as in international development cooperation, taking into account also the United Nations Millennium Declaration (2000) with its special emphasis on poverty eradication,

Taking into account that culture takes diverse forms across time and space and that this diversity is embodied in the uniqueness and plurality of the identities and cultural expressions of the peoples and societies making up humanity,

Recognizing the importance of traditional knowledge as a source of intangible and material wealth, and in particular the knowledge systems of indigenous peoples, and its positive contribution to sustainable development, as well as the need for its adequate protection and promotion,

Recognizing the need to take measures to protect the diversity of cultural expressions, including their contents, especially in situations where cultural expressions may be threatened by the possibility of extinction or serious impairment,

Emphasizing the importance of culture for social cohesion in general, and in particular its potential for the enhancement of the status and role of women in society,

Being aware that cultural diversity is strengthened by the free flow of ideas, and that it is nurtured by constant exchanges and interaction between cultures,

Reaffirming that freedom of thought, expression and information, as well as diversity of the media, enable cultural expressions to flourish within societies,

Recognizing that the diversity of cultural expressions, including traditional cultural expressions, is an important factor that allows individuals and peoples to express and to share with others their ideas and values,

Recalling that linguistic diversity is a fundamental element of cultural diversity, and *reaffirming* the fundamental role that education plays in the protection and promotion of cultural expressions,

Taking into account the importance of the vitality of cultures, including for persons belonging to minorities and indigenous peoples, as manifested in their freedom to create, disseminate and distribute their traditional cultural expressions and to have access thereto, so as to benefit them for their own development,

Emphasizing the vital role of cultural interaction and creativity, which nurture and renew cultural expressions and enhance the role played by those involved in the development of culture for the progress of society at large,

Recognizing the importance of intellectual property rights in sustaining those involved in cultural creativity,

Being convinced that cultural activities, goods and services have both an economic and a cultural nature, because they convey identities, values and meanings, and must therefore not be treated as solely having commercial value,

Noting that while the processes of globalization, which have been facilitated by the rapid development of information and communication technologies, afford unprecedented conditions for enhanced interaction between cultures, they also represent a challenge for cultural diversity, namely in view of risks of imbalances between rich and poor countries,

Being aware of UNESCO's specific mandate to ensure respect for the diversity of cultures and to recommend such international agreements as may be necessary to promote the free flow of ideas by word and image,

Referring to the provisions of the international instruments adopted by UNESCO relating to cultural diversity and the exercise of cultural rights, and in particular the Universal Declaration on Cultural Diversity of 2001,

Adopts this Convention on 20 October 2005.

I. Objectives and guiding principles

Article 1 – Objectives

The objectives of this Convention are:

- (a) to protect and promote the diversity of cultural expressions;
- (b) to create the conditions for cultures to flourish and to freely interact in a mutually beneficial manner;

- (c) to encourage dialogue among cultures with a view to ensuring wider and balanced cultural exchanges in the world in favour of intercultural respect and a culture of peace;
- (d) to foster interculturality in order to develop cultural interaction in the spirit of building bridges among peoples;
- (e) to promote respect for the diversity of cultural expressions and raise awareness of its value at the local, national and international levels;
- (f) to reaffirm the importance of the link between culture and development for all countries, particularly for developing countries, and to support actions undertaken nationally and internationally to secure recognition of the true value of this link;
- (g) to give recognition to the distinctive nature of cultural activities, goods and services as vehicles of identity, values and meaning;
- (h) to reaffirm the sovereign rights of States to maintain, adopt and implement policies and measures that they deem appropriate for the protection and promotion of the diversity of cultural expressions on their territory;
- (i) to strengthen international cooperation and solidarity in a spirit of partnership with a view, in particular, to enhancing the capacities of developing countries in order to protect and promote the diversity of cultural expressions.

Article 2 – Guiding principles

1. Principle of respect for human rights and fundamental freedoms

Cultural diversity can be protected and promoted only if human rights and fundamental freedoms, such as freedom of expression, information and communication, as well as the ability of individuals to choose cultural expressions, are guaranteed. No one may invoke the provisions of this Convention in order to infringe human rights and fundamental freedoms as enshrined in the Universal Declaration of Human Rights or guaranteed by international law, or to limit the scope thereof.

2. Principle of sovereignty

States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to adopt measures and policies to protect and promote the diversity of cultural expressions within their territory.

3. Principle of equal dignity of and respect for all cultures

The protection and promotion of the diversity of cultural expressions presuppose the recognition of equal dignity of and respect for all cultures, including the cultures of persons belonging to minorities and indigenous peoples.

4. Principle of international solidarity and cooperation

International cooperation and solidarity should be aimed at enabling countries, especially developing countries, to create and strengthen their means of cultural expression, including their cultural industries, whether nascent or established, at the local, national and international levels.

5. Principle of the complementarity of economic and cultural aspects of development

Since culture is one of the mainsprings of development, the cultural aspects of development are as important as its economic aspects, which individuals and peoples have the fundamental right to participate in and enjoy.

6. Principle of sustainable development

Cultural diversity is a rich asset for individuals and societies. The protection, promotion and maintenance of cultural diversity are an essential requirement for sustainable development for the benefit of present and future generations.

7. Principle of equitable access

Equitable access to a rich and diversified range of cultural expressions from all over the world and access of cultures to the means of expressions and dissemination constitute important elements for enhancing cultural diversity and encouraging mutual understanding.

8. Principle of openness and balance

When States adopt measures to support the diversity of cultural expressions, they should seek to promote, in an appropriate manner, openness to other cultures of the world and to ensure that these measures are geared to the objectives pursued under the present Convention.

II. Scope of application

Article 3 – Scope of application

This Convention shall apply to the policies and measures adopted by the Parties related to the protection and promotion of the diversity of cultural expressions.

III. Definitions

Article 4 – Definitions

For the purposes of this Convention, it is understood that:

1. Cultural diversity

“Cultural diversity” refers to the manifold ways in which the cultures of groups and societies find expression. These expressions are passed on within and among groups and societies.

Cultural diversity is made manifest not only through the varied ways in which the cultural heritage of humanity is expressed, augmented and transmitted through the variety of cultural expressions, but also through diverse modes of artistic creation, production, dissemination, distribution and enjoyment, whatever the means and technologies used.

2. Cultural content

“Cultural content” refers to the symbolic meaning, artistic dimension and cultural values that originate from or express cultural identities.

3. Cultural expressions

“Cultural expressions” are those expressions that result from the creativity of individuals, groups and societies, and that have cultural content.

4. Cultural activities, goods and services

“Cultural activities, goods and services” refers to those activities, goods and services, which at the time they are considered as a specific attribute, use or purpose, embody or convey cultural expressions, irrespective of the commercial value they may have. Cultural activities may be an end in themselves, or they may contribute to the production of cultural goods and services.

5. Cultural industries

“Cultural industries” refers to industries producing and distributing cultural goods or services as defined in paragraph 4 above.

6. Cultural policies and measures

“Cultural policies and measures” refers to those policies and measures relating to culture, whether at the local, national, regional or international level that are either focused on culture as such or are designed to have a direct effect on cultural expressions of individuals, groups or societies, including on the creation, production, dissemination, distribution of and access to cultural activities, goods and services.

7. Protection

“Protection” means the adoption of measures aimed at the preservation, safeguarding and enhancement of the diversity of cultural expressions.

“Protect” means to adopt such measures.

8. Interculturality

“Interculturality” refers to the existence and equitable interaction of diverse cultures and the possibility of generating shared cultural expressions through dialogue and mutual respect.

IV. Rights and obligations of Parties

Article 5 – General rule regarding rights and obligations

1. The Parties, in conformity with the Charter of the United Nations, the principles of international law and universally recognized human rights instruments, reaffirm their sovereign right to formulate and implement their cultural policies and to adopt measures to protect and promote the diversity of cultural expressions and to strengthen international cooperation to achieve the purposes of this Convention.

2. When a Party implements policies and takes measures to protect and promote the diversity of cultural expressions within its territory, its policies and measures shall be consistent with the provisions of this Convention.

Article 6 – Rights of parties at the national level

1. Within the framework of its cultural policies and measures as defined in Article 4.6 and taking into account its own particular circumstances and needs, each Party may adopt measures aimed at protecting and promoting the diversity of cultural expressions within its territory.

2. Such measures may include the following:

- (a) regulatory measures aimed at protecting and promoting diversity of cultural expressions;
- (b) measures that, in an appropriate manner, provide opportunities for domestic cultural activities, goods and services among all those available within the national territory for the creation, production, dissemination, distribution and enjoyment of such domestic cultural activities, goods and services, including provisions relating to the language used for such activities, goods and services;
- (c) measures aimed at providing domestic independent cultural industries and activities in the informal sector effective access to the means of production, dissemination and distribution of cultural activities, goods and services;
- (d) measures aimed at providing public financial assistance;
- (e) measures aimed at encouraging non-profit organizations, as well as public and private institutions and artists and other cultural professionals, to develop and promote the free exchange and circulation of ideas, cultural expressions and cultural activities, goods and services, and to stimulate both the creative and entrepreneurial spirit in their activities;
- (f) measures aimed at establishing and supporting public institutions, as appropriate;
- (g) measures aimed at nurturing and supporting artists and others involved in the creation of cultural expressions;
- (h) measures aimed at enhancing diversity of the media, including through public service broadcasting.

Article 7 – Measures to promote cultural expressions

1. Parties shall endeavour to create in their territory an environment which encourages individuals and social groups:
 - (a) to create, produce, disseminate, distribute and have access to their own cultural expressions, paying due attention to the special circumstances and needs of women as well as various social groups, including persons belonging to minorities and indigenous peoples;
 - (b) to have access to diverse cultural expressions from within their territory as well as from other countries of the world.
2. Parties shall also endeavour to recognize the important contribution of artists, others involved in the creative process, cultural communities, and organizations that support their work, and their central role in nurturing the diversity of cultural expressions.

Article 8 – Measures to protect cultural expressions

1. Without prejudice to the provisions of Articles 5 and 6, a Party may determine the existence of special situations where cultural expressions on its territory are at risk of extinction, under serious threat, or otherwise in need of urgent safeguarding.
2. Parties may take all appropriate measures to protect and preserve cultural expressions in situations referred to in paragraph 1 in a manner consistent with the provisions of this Convention.
3. Parties shall report to the Intergovernmental Committee referred to in Article 23 all measures taken to meet the exigencies of the situation, and the Committee may make appropriate recommendations.

Article 9 – Information sharing and transparency

Parties shall:

- (a) provide appropriate information in their reports to UNESCO every four years on measures taken to protect and promote the diversity of cultural expressions within their territory and at the international level;
- (b) designate a point of contact responsible for information sharing in relation to this Convention;
- (c) share and exchange information relating to the protection and promotion of the diversity of cultural expressions.

Article 10 – Education and public awareness

Parties shall:

- (a) encourage and promote understanding of the importance of the protection and promotion of the diversity of cultural expressions, *inter alia*, through educational and greater public awareness programmes;

- (b) cooperate with other Parties and international and regional organizations in achieving the purpose of this article;
- (c) endeavour to encourage creativity and strengthen production capacities by setting up educational, training and exchange programmes in the field of cultural industries. These measures should be implemented in a manner which does not have a negative impact on traditional forms of production.

Article 11 – Participation of civil society

Parties acknowledge the fundamental role of civil society in protecting and promoting the diversity of cultural expressions. Parties shall encourage the active participation of civil society in their efforts to achieve the objectives of this Convention.

Article 12 – Promotion of international cooperation

Parties shall endeavour to strengthen their bilateral, regional and international cooperation for the creation of conditions conducive to the promotion of the diversity of cultural expressions, taking particular account of the situations referred to in Articles 8 and 17, notably in order to:

- (a) facilitate dialogue among Parties on cultural policy;
- (b) enhance public sector strategic and management capacities in cultural public sector institutions, through professional and international cultural exchanges and sharing of best practices;
- (c) reinforce partnerships with and among civil society, non-governmental organizations and the private sector in fostering and promoting the diversity of cultural expressions;
- (d) promote the use of new technologies, encourage partnerships to enhance information sharing and cultural understanding, and foster the diversity of cultural expressions;
- (e) encourage the conclusion of co-production and co-distribution agreements.

Article 13 – Integration of culture in sustainable development

Parties shall endeavour to integrate culture in their development policies at all levels for the creation of conditions conducive to sustainable development and, within this framework, foster aspects relating to the protection and promotion of the diversity of cultural expressions.

Article 14 – Cooperation for development

Parties shall endeavour to support cooperation for sustainable development and poverty reduction, especially in relation to the specific needs of developing countries, in order to foster the emergence of a dynamic cultural sector by, *inter alia*, the following means:

- (a) the strengthening of the cultural industries in developing countries through:
 - (i) creating and strengthening cultural production and distribution capacities in developing countries;
 - (ii) facilitating wider access to the global market and international distribution networks for their cultural activities, goods and services;
 - (iii) enabling the emergence of viable local and regional markets;
 - (iv) adopting, where possible, appropriate measures in developed countries with a view to facilitating access to their territory for the cultural activities, goods and services of developing countries;
 - (v) providing support for creative work and facilitating the mobility, to the extent possible, of artists from the developing world;
 - (vi) encouraging appropriate collaboration between developed and developing countries in the areas, *inter alia*, of music and film;
- (b) capacity-building through the exchange of information, experience and expertise, as well as the training of human resources in developing countries, in the public and private sector relating to, *inter alia*, strategic and management capacities, policy development and implementation, promotion and distribution of cultural expressions, small-, medium- and micro-enterprise development, the use of technology, and skills development and transfer;
- (c) technology transfer through the introduction of appropriate incentive measures for the transfer of technology and know-how, especially in the areas of cultural industries and enterprises;
- (d) financial support through:
 - (i) the establishment of an International Fund for Cultural Diversity as provided in Article 18;
 - (ii) the provision of official development assistance, as appropriate, including technical assistance, to stimulate and support creativity;
 - (iii) other forms of financial assistance such as low interest loans, grants and other funding mechanisms.

Article 15 – Collaborative arrangements

Parties shall encourage the development of partnerships, between and within the public and private sectors and non-profit organizations, in order to cooperate with developing countries in the enhancement of their capacities in the protection and promotion of the diversity of cultural expressions. These innovative partnerships shall, according to the practical needs of developing countries, emphasize the further development of infrastructure, human resources and policies, as well as the exchange of cultural activities, goods and services.

Article 16 – Preferential treatment for developing countries

Developed countries shall facilitate cultural exchanges with developing countries by granting, through the appropriate institutional and legal frameworks, preferential treatment to artists and other cultural professionals and practitioners, as well as cultural goods and services from developing countries.

Article 17 – International cooperation in situations of serious threat to cultural expressions

Parties shall cooperate in providing assistance to each other, and, in particular to developing countries, in situations referred to under Article 8.

Article 18 – International Fund for Cultural Diversity

1. An International Fund for Cultural Diversity, hereinafter referred to as “the Fund”, is hereby established.
2. The Fund shall consist of funds-in-trust established in accordance with the Financial Regulations of UNESCO.
3. The resources of the Fund shall consist of:
 - (a) voluntary contributions made by Parties;
 - (b) funds appropriated for this purpose by the General Conference of UNESCO;
 - (c) contributions, gifts or bequests by other States; organizations and programmes of the United Nations system, other regional or international organizations; and public or private bodies or individuals;
 - (d) any interest due on resources of the Fund;
 - (e) funds raised through collections and receipts from events organized for the benefit of the Fund;
 - (f) any other resources authorized by the Fund’s regulations.
4. The use of resources of the Fund shall be decided by the Intergovernmental Committee on the basis of guidelines determined by the Conference of Parties referred to in Article 22.
5. The Intergovernmental Committee may accept contributions and other forms of assistance for general and specific purposes relating to specific projects, provided that those projects have been approved by it.
6. No political, economic or other conditions that are incompatible with the objectives of this Convention may be attached to contributions made to the Fund.
7. Parties shall endeavour to provide voluntary contributions on a regular basis towards the implementation of this Convention.

Article 19 – Exchange, analysis and dissemination of information

1. Parties agree to exchange information and share expertise concerning data collection and statistics on the diversity of cultural expressions as well as on best practices for its protection and promotion.
2. UNESCO shall facilitate, through the use of existing mechanisms within the Secretariat, the collection, analysis and dissemination of all relevant information, statistics and best practices.
3. UNESCO shall also establish and update a data bank on different sectors and governmental, private and non-profit organizations involved in the area of cultural expressions.
4. To facilitate the collection of data, UNESCO shall pay particular attention to capacity-building and the strengthening of expertise for Parties that submit a request for such assistance.
5. The collection of information identified in this Article shall complement the information collected under the provisions of Article 9.

V. Relationship to other instruments

Article 20 – Relationship to other treaties: mutual supportiveness, complementarity and non-subordination

1. Parties recognize that they shall perform in good faith their obligations under this Convention and all other treaties to which they are parties. Accordingly, without subordinating this Convention to any other treaty,
 - (a) they shall foster mutual supportiveness between this Convention and the other treaties to which they are parties; and
 - (b) when interpreting and applying the other treaties to which they are parties or when entering into other international obligations, Parties shall take into account the relevant provisions of this Convention.
2. Nothing in this Convention shall be interpreted as modifying rights and obligations of the Parties under any other treaties to which they are parties.

Article 21 – International consultation and coordination

Parties undertake to promote the objectives and principles of this Convention in other international forums. For this purpose, Parties shall consult each other, as appropriate, bearing in mind these objectives and principles.

VI. Organs of the Convention

Article 22 – Conference of Parties

1. A Conference of Parties shall be established. The Conference of Parties shall be the plenary and supreme body of this Convention.
2. The Conference of Parties shall meet in ordinary session every two years, as far as possible, in conjunction with the General Conference of UNESCO. It may meet in extraordinary session if it so decides or if the Intergovernmental Committee receives a request to that effect from at least one-third of the Parties.
3. The Conference of Parties shall adopt its own rules of procedure.
4. The functions of the Conference of Parties shall be, *inter alia*:
 - (a) to elect the Members of the Intergovernmental Committee;
 - (b) to receive and examine reports of the Parties to this Convention transmitted by the Intergovernmental Committee;
 - (c) to approve the operational guidelines prepared upon its request by the Intergovernmental Committee;
 - (d) to take whatever other measures it may consider necessary to further the objectives of this Convention.

Article 23 – Intergovernmental Committee

1. An Intergovernmental Committee for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, hereinafter referred to as “the Intergovernmental Committee”, shall be established within UNESCO. It shall be composed of representatives of 18 States Parties to the Convention, elected for a term of four years by the Conference of Parties upon entry into force of this Convention pursuant to Article 29.
2. The Intergovernmental Committee shall meet annually.
3. The Intergovernmental Committee shall function under the authority and guidance of and be accountable to the Conference of Parties.
4. The Members of the Intergovernmental Committee shall be increased to 24 once the number of Parties to the Convention reaches 50.
5. The election of Members of the Intergovernmental Committee shall be based on the principles of equitable geographical representation as well as rotation.
6. Without prejudice to the other responsibilities conferred upon it by this Convention, the functions of the Intergovernmental Committee shall be:
 - (a) to promote the objectives of this Convention and to encourage and monitor the implementation thereof;

- (b) to prepare and submit for approval by the Conference of Parties, upon its request, the operational guidelines for the implementation and application of the provisions of the Convention;
- (c) to transmit to the Conference of Parties reports from Parties to the Convention, together with its comments and a summary of their contents;
- (d) to make appropriate recommendations to be taken in situations brought to its attention by Parties to the Convention in accordance with relevant provisions of the Convention, in particular Article 8;
- (e) to establish procedures and other mechanisms for consultation aimed at promoting the objectives and principles of this Convention in other international forums;
- (f) to perform any other tasks as may be requested by the Conference of Parties.

7. The Intergovernmental Committee, in accordance with its Rules of Procedure, may invite at any time public or private organizations or individuals to participate in its meetings for consultation on specific issues.

8. The Intergovernmental Committee shall prepare and submit to the Conference of Parties, for approval, its own Rules of Procedure.

Article 24 – UNESCO Secretariat

1. The organs of the Convention shall be assisted by the UNESCO Secretariat.
2. The Secretariat shall prepare the documentation of the Conference of Parties and the Intergovernmental Committee as well as the agenda of their meetings and shall assist in and report on the implementation of their decisions.

VII. Final clauses

Article 25 – Settlement of disputes

1. In the event of a dispute between Parties to this Convention concerning the interpretation or the application of the Convention, the Parties shall seek a solution by negotiation.
2. If the Parties concerned cannot reach agreement by negotiation, they may jointly seek the good offices of, or request mediation by, a third party.
3. If good offices or mediation are not undertaken or if there is no settlement by negotiation, good offices or mediation, a Party may have recourse to conciliation in accordance with the procedure laid down in the Annex of this Convention. The Parties shall consider in good faith the proposal made by the Conciliation Commission for the resolution of the dispute.

4. Each Party may, at the time of ratification, acceptance, approval or accession, declare that it does not recognize the conciliation procedure provided for above. Any Party having made such a declaration may, at any time, withdraw this declaration by notification to the Director-General of UNESCO.

Article 26 – Ratification, acceptance, approval or accession by Member States

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by Member States of UNESCO in accordance with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Director-General of UNESCO.

Article 27 – Accession

1. This Convention shall be open to accession by all States not Members of UNESCO but members of the United Nations, or of any of its specialized agencies, that are invited by the General Conference of UNESCO to accede to it.

2. This Convention shall also be open to accession by territories which enjoy full internal self-government recognized as such by the United Nations, but which have not attained full independence in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV), and which have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of such matters.

3. The following provisions apply to regional economic integration organizations:

- (a) This Convention shall also be open to accession by any regional economic integration organization, which shall, except as provided below, be fully bound by the provisions of the Convention in the same manner as States Parties;
- (b) In the event that one or more Member States of such an organization is also Party to this Convention, the organization and such Member State or States shall decide on their responsibility for the performance of their obligations under this Convention. Such distribution of responsibility shall take effect following completion of the notification procedure described in subparagraph (c). The organization and the Member States shall not be entitled to exercise rights under this Convention concurrently. In addition, regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their rights to vote with a number of votes equal to the number of their Member States that are Parties to this Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its Member States exercises its right, and vice-versa;
- (c) A regional economic integration organization and its Member State or States which have agreed on a distribution of responsibilities as provided in subparagraph (b) shall inform the Parties of any such proposed distribution of responsibilities in the following manner:

- (i) in their instrument of accession, such organization shall declare with specificity, the distribution of their responsibilities with respect to matters governed by the Convention;
- (ii) in the event of any later modification of their respective responsibilities, the regional economic integration organization shall inform the depositary of any such proposed modification of their respective responsibilities; the depositary shall in turn inform the Parties of such modification;
- (d) Member States of a regional economic integration organization which become Parties to this Convention shall be presumed to retain competence over all matters in respect of which transfers of competence to the organization have not been specifically declared or informed to the depositary;
- (e) “Regional economic integration organization” means an organization constituted by sovereign States, members of the United Nations or of any of its specialized agencies, to which those States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to become a Party to it.

4. The instrument of accession shall be deposited with the Director-General of UNESCO.

Article 28 – Point of contact

Upon becoming Parties to this Convention, each Party shall designate a point of contact as referred to in Article 9.

Article 29 – Entry into force

1. This Convention shall enter into force three months after the date of deposit of the thirtieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, but only with respect to those States or regional economic integration organizations that have deposited their respective instruments of ratification, acceptance, approval, or accession on or before that date. It shall enter into force with respect to any other Party three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by Member States of the organization.

Article 30 – Federal or non-unitary constitutional systems

Recognizing that international agreements are equally binding on Parties regardless of their constitutional systems, the following provisions shall apply to Parties which have a federal or non-unitary constitutional system:

- (a) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of the federal or central legislative power,

the obligations of the federal or central government shall be the same as for those Parties which are not federal States;

- (b) with regard to the provisions of the Convention, the implementation of which comes under the jurisdiction of individual constituent units such as States, counties, provinces, or cantons which are not obliged by the constitutional system of the federation to take legislative measures, the federal government shall inform, as necessary, the competent authorities of constituent units such as States, counties, provinces or cantons of the said provisions, with its recommendation for their adoption.

Article 31 – Denunciation

1. Any Party to this Convention may denounce this Convention.
2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing deposited with the Director-General of UNESCO.
3. The denunciation shall take effect 12 months after the receipt of the instrument of denunciation. It shall in no way affect the financial obligations of the Party denouncing the Convention until the date on which the withdrawal takes effect.

Article 32 – Depositary functions

The Director-General of UNESCO, as the depositary of this Convention, shall inform the Member States of the Organization, the States not members of the Organization and regional economic integration organizations referred to in Article 27, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, approval or accession provided for in Articles 26 and 27, and of the denunciations provided for in Article 31.

Article 33 – Amendments

1. A Party to this Convention may, by written communication addressed to the Director-General, propose amendments to this Convention. The Director-General shall circulate such communication to all Parties. If, within six months from the date of dispatch of the communication, no less than one half of the Parties reply favourably to the request, the Director-General shall present such proposal to the next session of the Conference of Parties for discussion and possible adoption.
2. Amendments shall be adopted by a two-thirds majority of Parties present and voting.
3. Once adopted, amendments to this Convention shall be submitted to the Parties for ratification, acceptance, approval or accession.
4. For Parties which have ratified, accepted, approved or acceded to them, amendments to this Convention shall enter into force three months after the deposit of the instruments referred to in paragraph 3 of this Article by two-thirds of the Parties. Thereafter, for each Party that ratifies, accepts, approves or accedes to an amendment, the said amendment shall enter into force three months after the date of deposit by that Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

5. The procedure set out in paragraphs 3 and 4 shall not apply to amendments to Article 23 concerning the number of Members of the Intergovernmental Committee. These amendments shall enter into force at the time they are adopted.

6. A State or a regional economic integration organization referred to in Article 27 which becomes a Party to this Convention after the entry into force of amendments in conformity with paragraph 4 of this Article shall, failing an expression of different intention, be considered to be:

- (a) Party to this Convention as so amended; and
- (b) a Party to the unamended Convention in relation to any Party not bound by the amendments.

Article 34 – Authoritative texts

This Convention has been drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, all six texts being equally authoritative.

Article 35 – Registration

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of UNESCO.

ANNEX

Conciliation Procedure

Article 1 – Conciliation Commission

A Conciliation Commission shall be created upon the request of one of the Parties to the dispute. The Commission shall, unless the Parties otherwise agree, be composed of five members, two appointed by each Party concerned and a President chosen jointly by those members.

Article 2 – Members of the Commission

In disputes between more than two Parties, Parties in the same interest shall appoint their members of the Commission jointly by agreement. Where two or more Parties have separate interests or there is a disagreement as to whether they are of the same interest, they shall appoint their members separately.

Article 3 – Appointments

If any appointments by the Parties are not made within two months of the date of the request to create a Conciliation Commission, the Director-General of UNESCO shall, if asked to do so by the Party that made the request, make those appointments within a further two-month period.

Article 4 – President of the Commission

If a President of the Conciliation Commission has not been chosen within two months of the last of the members of the Commission being appointed, the Director-General of UNESCO shall, if asked to do so by a Party, designate a President within a further two-month period.

Article 5 – Decisions

The Conciliation Commission shall take its decisions by majority vote of its members. It shall, unless the Parties to the dispute otherwise agree, determine its own procedure. It shall render a proposal for resolution of the dispute, which the Parties shall consider in good faith.

Article 6 – Disagreement

A disagreement as to whether the Conciliation Commission has competence shall be decided by the Commission.